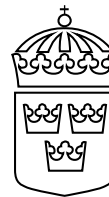

Regeringens proposition

2022/23:65

Ett likviditetsverktyg för fonder

Prop.
2022/23:65

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 23 februari 2023

Ulf Kristersson

Niklas Wykman
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Propositionen innehåller förslag om att reglera fondbolags användning av ett likviditetsverktyg som på engelska brukar benämnas swing pricing. Syftet med swing pricing är att motverka att de befintliga eller kvarvarande fondandelsägarna påverkas negativt av transaktionskostnader som uppstår för en värdepappersfond vid nettoflöden in i eller ut ur fonden. Ett annat syfte är att göra värdepappersmarknaden mindre störningskänslig och därmed bidra till att värna den finansiella stabiliteten. Förslagen innebär i huvudsak följande.

- Ett fondbolag ska efter tillstånd av Finansinspektionen få tillämpa swing pricing genom att ett justerat fondandelsvärde beräknas och används.
- För att få tillstånd ska fondbolaget ha den organisation, de system och den kompetens som behövs.
- En tillämpning av swing pricing ska vara förenlig med fondandelsägarnas gemensamma intresse och ge möjlighet till betryggande insyn och kontroll.
- I fondbestämmelserna ska det anges om justerat fondandelsvärde tillämpas och, i så fall, vilken metod som används för beräkningen.

Förslagen ska gälla även för förvaltningsbolag när de förvaltar värdepappersfonder och AIF-förvaltare när de förvaltar specialfonder.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2023.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Lagtext	4
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder	4
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder	11
3	Ärendet och dess beredning	12
4	Likviditetsverktyg i fondverksamhet	12
4.1	Inledning	12
4.2	Vad är likviditetsverktyg och varför behövs de?.....	13
4.3	Reglering av likviditetsverktyg i svensk rätt	15
4.4	Särskilt om swing pricing.....	16
4.5	En reglering i svensk rätt av swing pricing	18
5	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	29
6	Förslagets konsekvenser	30
7	Författningskommentar.....	35
7.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder	35
7.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder	42
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian	43
Bilaga 2	Promemorians lagförslag.....	44
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	57
Bilaga 4	Lagrådsremissens lagförslag	58
Bilaga 5	Lagrådets yttrande	71
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 23 februari 2023	77

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2022/23:65

Regeringens förslag:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2004:46) om värdepappersfonder¹ dels att 4 kap. 8 och 10 §§, 12 kap. 1 a och 10 §§ och 13 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 4 kap. 10 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

8 §²

För varje värdepappersfond ska det finnas fondbestämmelser som upprättas av fondbolaget.

Fondbestämmelserna ska ange

1. namnet på fonden, fondbolaget och förvaringsinstitutet,
2. grunderna för fondens placeringsinriktning och för placeringen av fondmedlen, med särskild upplysning om huruvida medel ska placeras i sådana derivatinstrument som anges i 5 kap. 12 §,

3. vilka andelsklasser som ska finnas och vilka villkor som är förenade med dem,

4. om utdelning ska ske och, i så fall, grunderna och sättet för utdelning,

5. grunderna för beräkning av fondens och fondandelarnas värde, inklusive de värderingsprinciper som används vid värderingen av onoterade tillgångar och sådana derivatinstrument som anges i 5 kap. 12 § andra stycket,

6. grunderna för beräkning av försäljnings- och inlösenpris för fondandelarna,

7. om justerat fondandelsvärde tillämpas enligt 10 b § och, i så fall, vilken metod som används för beräkningen,

7. var och hur försäljning och inlösen av fondandelar ska ske,

8. var och hur försäljning och inlösen av fondandelar ska ske,

8. grunderna för beräkning av fondbolagets och förvaringsinstitutets ersättning från fonden,

9. grunderna för beräkning av fondbolagets och förvaringsinstitutets ersättning från fonden,

9. fondbolagets avgifter för försäljning, förvaltning och inlösen av andelar,

10. fondbolagets avgifter för försäljning, förvaltning och inlösen av andelar,

10. hur pantsättning av fondandelar ska gå till,

11. hur pantsättning av fondandelar ska gå till,

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2013:563.

² Senaste lydelse 2013:563.

11. fondens räkenskapsår,
12. när och var försäljnings- och inlösenpriset för fondandelarna samt fondens halvårsredogörelse och årsberättelse ska offentliggöras, samt

12. fondens räkenskapsår,
13. när och var försäljnings- och inlösenpriset för fondandelarna samt fondens halvårsredogörelse och årsberättelse ska offentliggöras, samt

13. var ändringar av fondbestämmelserna ska tillkännages.

14. var ändringar av fondbestämmelserna ska tillkännages.

För fonder där fondmedlen placeras enligt bestämmelserna i 5 kap. 8 §, ska det dessutom anges de emittenter eller garanter som gett ut eller garanterat sådana skuldförbindelser som fondmedlen till mer än 35 procent av fondens värde avses att placeras i.

10 §³

Andelarna i en värdepappersfond ska vara lika stora och medföra lika rätt till den egendom som ingår i fonden, om inte annat följer av andra stycket.

I en värdepappersfond får det finnas andelar av olika slag (andelsklasser). Andelarna i en andelsklass ska vara lika stora och medföra lika rätt till den egendom som ingår i fonden. Andelsklasser i en och samma fond får vara förenade med

1. villkor för

- a) utdelning,
- b) avgifter,
- c) lägsta teckningsbelopp,
- d) distribution av andelar,
- e) valutasäkring, och
- f) i vilken valuta andelarna tecknas och inlöses, och

2. villkor som framgår av föreskrifter som har meddelats med stöd av 13 kap. 1 § 15.

Värdet av en fondandel är fondens värde delat med antalet fondandelar. Om det finns andelsklasser ska värdet av en fondandel dock bestämmas med beaktande av de villkor som är förenade med andelsklassen.

Värdet av en fondandel är fondens värde delat med antalet fondandelar. Om det finns andelsklasser ska värdet av en fondandel dock bestämmas med beaktande av de villkor som är förenade med andelsklassen. *Om fondbolaget har tillstånd som avses i 10 b § får värdet av en fondandel justeras enligt den paragrafen.*

Fondens värde beräknas enligt de grunder som anges i fondbestämmelserna. Den egendom som ingår i fonden ska värderas med ledning av gällande marknadsvärde.

Fondbolaget ska fortlöpande och minst en gång varje vecka beräkna och på lämpligt sätt offentliggöra fondandelsvärdet.

³ Senaste lydelse 2022:1725.

10 b §

Ett fondbolag får efter tillstånd av Finansinspektionen tillämpa ett justerat fondandelsvärde för att motverka att de befintliga eller kvarvarande fondandelsägarna påverkas negativt av transaktionskostnader som uppstår för en värdepappersfond vid betydande nettoflöden in i eller ut ur fonden.

Tillstånd får ges bara om

1. fondbolaget har den organisation, de system och den kompetens som krävs för att beräkna och använda det justerade fondandelsvärdet, och

2. det förfarande som fondbolaget tillämpar

a) är förenligt med fondandelsägarnas gemensamma intresse, och

b) ger betryggande möjligheter till insyn och kontroll.

12 kap.

1 a §⁴

Finansinspektionen ska ingripa mot någon som ingår i ett fondbolags styrelse eller är dess verkställande direktör, eller ersättare för någon av dem, om fondbolaget

1. har fått tillstånd att driva fondverksamhet genom att lämna falska uppgifter eller på annat otillbörligt sätt,

2. tillhandahåller diskretionär portföljförvaltning i strid med 1 kap. 4 §,

3. påbörjar marknadsföring av en av bolaget förvaltd värdepappersfond i ett annat land inom EES innan en underrättelse om detta gjorts hos Finansinspektionen i enlighet med 2 kap. 15 c §,

4. inte uppfyller grundläggande krav på organisation och drift av verksamheten enligt 2 kap. 17 eller 17 f § eller föreskrifter som har meddelats med stöd av 13 kap. 1 § 11 avseende dessa bestämmelser,

5. åsidosätter sina skyldigheter eller på annat sätt överträder det som anges om uppdragsavtal i 4 kap. 4–6 §§ och 7 § första stycket,

5. åsidosätter sina skyldigheter eller på annat sätt överträder det som anges om uppdragsavtal i någon av 4 kap. 4–6 §§ eller 7 § första stycket,

6. påbörjar förvaltning och marknadsföring av en värdepappersfond utan att fondbestämmelserna godkänts enligt 4 kap. 9 §,

7. vid upprepade tillfällen låter bli att upprätta eller tillhandahålla informationsbroschyr, faktablad, årsberättelse och halvårsberättelse i enlighet med 4 kap. 15–21 §§,

8. vid upprepade tillfällen placerar medel i en värdepappersfond i strid med det som anges i 5 kap. 1, 3–22, 24 eller 25 § eller föreskrifter som har meddelats med stöd av 13 kap. 1 § 20, 21, 23 och 24 avseende dessa bestämmelser,

9. inte uppfyller kraven på hantering av risker i 5 kap. 2 § första eller andra stycket eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av 13 kap. 1 § 22 avseende dessa bestämmelser,

10. i strid med 11 kap. 5 § första stycket låter bli att till Finansinspektionen anmäla sådana förvärv och avyttringar som avses där,

11. i strid med 11 kap. 5 § tredje stycket låter bli att till Finansinspektionen anmäla namnen på de ägare som har ett kvalificerat innehav av aktier i bolaget samt storleken på innehavet, eller

12. har befunnits ansvarigt för en allvarlig, upprepad eller systematisk överträdelse av lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism eller föreskrifter som har meddelats med stöd av den lagen.

Om en sådan person som anges i första stycket omfattas av tillstånds- eller underrättelseskyldighet enligt 11 kap. 1 eller 4 § för förvärv eller avyttring av aktier i bolaget, ska första stycket 10 och 11 inte gälla för den personen i fråga om dessa aktier.

Ett ingripande enligt första stycket får ske endast om bolagets överträdelse är allvarlig och personen i fråga uppsåtligen eller av grov oaktsamhet har orsakat överträdelsen.

Ingripande sker genom

1. beslut att personen i fråga under en viss tid, längst tre och högst tio år, eller, för upprepade allvarliga överträdelser, permanent inte får vara styrelseledamot eller verkställande direktör i ett fondbolag, eller ersättare för någon av dem, eller

2. beslut om sanktionsavgift.

8. vid upprepade tillfällen placerar medel i en värdepappersfond i strid med det som anges i *någon av* 5 kap. 1, 3–22, 24 eller 25 §§ eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av 13 kap. 1 § 21, 22, 24 och 25 avseende dessa bestämmelser,

9. inte uppfyller kraven på hantering av risker i 5 kap. 2 § första eller andra stycket eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av 13 kap. 1 § 23 avseende dessa bestämmelser,

Om ett fondbolag inte i tid lämnar de upplysningar som det är skyldigt att göra enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 13 kap. 1 § 31, får Finansinspektionen besluta att bolaget ska betala en förseningsavgift på högst 100 000 kronor.

Avgiften tillfaller staten.

Om ett fondbolag inte i tid lämnar de upplysningar som det är skyldigt att göra enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 13 kap. 1 § 32, får Finansinspektionen besluta att bolaget ska betala en förseningsavgift på högst 100 000 kronor.

13 kap.

1 §⁶

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka åtgärder ett fondbolag ska vidta om det tar emot medel med redovisningsskyldighet enligt 1 kap. 4 § eller 7 kap. 1 §,

2. hur ett förvaltningsbolag eller fondföretag ska tillhandahålla information om de uppgifter som avses i 1 kap. 6 c § första stycket och 8 § första stycket,

3. på vilket språk ett förvaltningsbolag eller fondföretag ska tillhandahålla funktionerna i 1 kap. 6 c § första stycket och 8 § första stycket,

4. på vilket språk ett fondföretag ska tillhandahålla information enligt 1 kap. 9 § första stycket 1 och 2 och 9 a § första stycket,

5. hur ett fondföretag ska offentliggöra avsikten att upphöra med marknadsföringen av andelar i företaget enligt 1 kap. 9 § första stycket 2,

6. hur medel för distanskommunikation får användas när ett fondföretag som har upphört med marknadsföring i Sverige av andelar i företaget ska tillhandahålla kvarvarande andelsägare här i landet information enligt 1 kap. 9 a § första stycket,

7. vilka poster som får räknas in i startkapitalet enligt 2 kap. 4 §,

8. vilka poster som får räknas in i egna medel enligt 2 kap. 8–10 §§,

9. på vilket språk underrättelsen enligt 2 kap. 15 c § första stycket ska skrivas,

10. hur fondbolaget ska offentliggöra handlingarna enligt 2 kap. 15 c § fjärde stycket,

11. vad ett fondbolag ska iaktta för att uppfylla skyldigheterna i 2 kap. 17, 17 c och 17 f §§,

12. vilka åtgärder ett fondbolag ska vidta för att uppfylla de krav som följer av 2 kap. 17 g §,

13. hur uppgifter enligt 2 kap. 20 § första stycket ska lämnas,

14. vilken information som ska lämnas i underrättelsen till andelsägare enligt 4 kap. 9 a § och på vilket sätt underrättelsen ska lämnas,

15. villkor som en andelsklass får vara förenad med enligt 4 kap. 10 § andra stycket 2 och under vilka förutsättningar en andelsklass får vara förenad med ett visst villkor,

⁵ Senaste lydelse 2022:195.

⁶ Senaste lydelse 2022:195.

16. tillhandahållande av informationsbroschyr och faktablad enligt 4 kap. 20 §,

17. på vilket språk informationen enligt 4 kap. 20 § ska tillhandahållas,

18. hur volatiliteten i skillnaden mellan fondens avkastning och jämförelseindexets avkastning enligt 4 kap. 26 § ska beräknas,

19. hur informationen enligt 4 kap. 28 § ska presenteras,

20. kriterier för de finansiella tillgångar som medel i en värdepappersfond får placeras i enligt 5 kap. 1 § andra stycket första meningen,

21. vilka tekniker och instrument ett fondbolag får använda enligt 5 kap. 1 § tredje stycket samt villkor och gränser för sådan användning,

22. det system för riskhantering ett fondbolag ska ha enligt 5 kap. 2 § första och andra styckena,

23. kriterier för indexfonder enligt 5 kap. 7 §,

24. beräkning av exponeringar enligt 5 kap. 13 och 14 §§,

25. på vilket sätt underrättelsen till andelsägarna enligt 5 a kap. 7 § ska lämnas,

26. vilka fel och försummelser som ska rapporteras enligt 5 a kap. 18 §,

27. förutsättningar för överföring av finansiella instrument och förvaltning enligt 5 a kap. 37 och 46 §§,

28. vilka åtgärder ett fondbolag ska vidta för att uppfylla de krav som följer av bestämmelserna i 7 kap. 3 §,

29. vad informationen enligt 8 kap. 8 § ska innehålla, hur den ska utformas, på vilket sätt den ska

16. utformningen och tillämpningen av metoder för justerat fondandelsvärde enligt 4 kap. 10 b § och vilka krav som ska uppfyllas när ett justerat fondandelsvärde beräknas och används,

17. tillhandahållande av informationsbroschyr och faktablad enligt 4 kap. 20 §,

18. på vilket språk informationen enligt 4 kap. 20 § ska tillhandahållas,

19. hur volatiliteten i skillnaden mellan fondens avkastning och jämförelseindexets avkastning enligt 4 kap. 26 § ska beräknas,

20. hur informationen enligt 4 kap. 28 § ska presenteras,

21. kriterier för de finansiella tillgångar som medel i en värdepappersfond får placeras i enligt 5 kap. 1 § andra stycket första meningen,

22. vilka tekniker och instrument ett fondbolag får använda enligt 5 kap. 1 § tredje stycket samt villkor och gränser för sådan användning,

23. det system för riskhantering ett fondbolag ska ha enligt 5 kap. 2 § första och andra styckena,

24. kriterier för indexfonder enligt 5 kap. 7 §,

25. beräkning av exponeringar enligt 5 kap. 13 och 14 §§,

26. på vilket sätt underrättelsen till andelsägarna enligt 5 a kap. 7 § ska lämnas,

27. vilka fel och försummelser som ska rapporteras enligt 5 a kap. 18 §,

28. förutsättningar för överföring av finansiella instrument och förvaltning enligt 5 a kap. 37 och 46 §§,

29. vilka åtgärder ett fondbolag ska vidta för att uppfylla de krav som följer av bestämmelserna i 7 kap. 3 §,

30. vad informationen enligt 8 kap. 8 § ska innehålla, hur den ska utformas, på vilket sätt den ska

tillhandahållas och vad som ska bifogas informationen,

30. på vilket språk de handlingar som ska lämnas tillsammans med ansökan enligt 8 kap. 19 § ska upprättas,

31. vilka upplysningar fondbolag, förvaltningsbolag, fondföretag samt förvaringsinstitut ska lämna till Finansinspektionen enligt 10 kap. 2 § första stycket och när upplysningarna ska lämnas, och

32. sådana avgifter som avses i 10 kap. 11 §.

tillhandahållas och vad som ska bifogas informationen,

31. på vilket språk de handlingar som ska lämnas tillsammans med ansökan enligt 8 kap. 19 § ska upprättas,

32. vilka upplysningar fondbolag, förvaltningsbolag, fondföretag samt förvaringsinstitut ska lämna till Finansinspektionen enligt 10 kap. 2 § första stycket och när upplysningarna ska lämnas, och

33. sådana avgifter som avses i 10 kap. 11 §.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

2. Ett fondbolag eller ett förvaltningsbolag som förvaltar en värdepappersfond och som vid utgången av juni 2023 tillämpar justerat försäljnings- och inlösenpris för fondandelarna ska få fortsätta att göra det

– fram till den 31 december 2023, eller

– om en ansökan om ändring av fondbestämmelser som avser bestämmelserna i 4 kap. 8 § andra stycket 7 i den nya lydelsen har getts in före den 31 december 2023, till dess att ansökan har prövats slutligt eller till den senare tidpunkt som Finansinspektionen bestämmer.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder

Prop. 2022/23:65

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder ska införas en ny paragraf, 15 kap. 3 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 kap.

3 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. utformningen och tillämpningen av metoder för justerat fondandelsvärde enligt 4 kap. 10 b § lagen (2004:46) om värdepappersfonder, och

2. vilka krav en AIF-förvaltare som förvaltar en specialfond ska uppfylla när förvaltaren enligt 12 kap. 5 § denna lag beräknar och använder ett justerat fondandelsvärde.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

3 Ärendet och dess beredning

Regeringen gav i regleringsbrevet för budgetåret 2021 Finansinspektionen i uppdrag att utreda behovet av ytterligare verktyg för hantering av likviditetsrisker, exempelvis s.k. justerat fondandelsvärde (swing pricing), på den svenska fondmarknaden och även ge förslag till hur en eventuell reglering av sådana verktyg bör utformas (Fi2020/05114). I juni 2021 redovisade Finansinspektionen uppdraget i rapporten Likviditetsverktyg i värdepappersfonder och specialfonder (Fi2021/02562). I rapporten redovisar Finansinspektionen en utredning av behovet av ytterligare verktyg för hantering av likviditetsrisker och förutsättningarna för att införa sådana verktyg i Sverige. Finansdepartementet har därefter tagit fram promemorian Ett likviditetsverktyg för fonder och en pilotordning för distribuerad databasteknik. I promemorian finns förslag till bl.a. lagstiftning om likviditetsverktyget swing pricing. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1*. Promemorians lagförslag i de delar som rör likviditetsverktyget swing pricing finns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissvaren finns tillgängliga på regeringens webbplats (regeringen.se) och i Finansdepartementet (Fi2022/02099). Beredning har skett under hand med Finansinspektionen och Fondbolagens förening och minnesanteckningar finns i lagstiftningsärendet.

I denna proposition behandlas promemorians förslag i de delar som rör likviditetsverktyget swing pricing.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 8 december 2022 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 4*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5*. Regeringen har i huvudsak följt Lagrådets förslag, som behandlas i avsnitt 4.5 och i författningskommentaren (avsnitten 7.1 och 7.2). I propositionen föreslås ett något senare ikraftträdandedatum än i lagrådsremissen. Förslaget är författningstekniskt och även i övrigt av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Lagrådets yttrande har därför inte inhämtats i denna del.

4 Likviditetsverktyg i fondverksamhet

4.1 Inledning

Värdepappersfonder vänder sig till allmänheten och hushållens sparande i sådana fonder är stort. En värdepappersfond förvaltas av ett fondbolag, och ägs gemensamt av dem som skjutit till medlen till fonden (fondandelsägarna). Grunden för fondsparandet är alltså att det är en kollektiv sparform. Förenklat beskrivet äger fondandelsägarna andelar i fonden i proportion till hur stort belopp de har investerat i fonden.

De svenska värdepappersfonderna är inte självständiga rättssubjekt utan bildade på kontraktsrättslig grund. En värdepappersfond kan alltså inte

förvärva rättigheter eller ta på sig skyldigheter. Konstruktionen innebär att fonden enbart är en förmögenhetsmassa, där tillgångarna ägs av andelsägarna. En andelsägare har dock bara rätt att på begäran få sina andelar i fonden inlösta samt i förekommande fall få utdelning. I gengäld ansvarar inte fondandelsägarna för förpliktelser som avser fonden utan det gör fondbolaget, som företräder andelsägarna i alla frågor som rör fonden. Fondbolaget ska också vid förvaltningen av fonden handla uteslutande i andelsägarnas gemensamma intresse.

Fondandelsägarnas rätt att få sina andelar inlösta i utbyte mot kontanta medel gör att fondandelar i vissa avseenden är mer likvida än de värdepapper som medlen i värdepappersfonden är placerade i. Fondandelsägaren kan genom att få sina andelar inlösta få tillgång till sina medel utan att behöva ta hänsyn till likviditeten hos de värdepapper som medlen i fonden är placerade i. Fondandelsägarnas rätt att få sina andelar inlösta på begäran innebär att fondförvaltaren måste ha beredskap att hantera större nettoflöden ut ur fonden än normalt. Detta kan beskrivas som att fondförvaltaren måste hantera den likviditetsrisk som finns i fonden.

För varje värdepappersfond ska det finnas fondbestämmelser som upprättas av fondbolaget. Fondbestämmelserna ska ange bl.a. grunderna för fondens placeringsinriktning och för placeringen av fondmedlen, grunderna för beräkning av försäljnings- och inlösenpris för fondandelarna samt fondbolagets avgifter för försäljning, förvaltning och inlösen av andelar. Fondbestämmelserna och ändringar i dem ska godkännas av Finansinspektionen.

4.2 Vad är likviditetsverktyg och varför behövs de?

Under inledningen av covid-19-pandemin i mars 2020 uppstod turbulens på fondmarknaden. Under en kort period ökade utflödena kraftigt ur vissa typer av fonder i Sverige och utomlands, framför allt ur företagsobligationsfonder, samtidigt som likviditeten i obligationsmarknaden och andra tillgångsmarknader försämrades. Detta medförde att vissa fondbolag inte kunde avyttra tillgångar i fonder i den takt som krävdes för att kunna lösa in fondandelar när andelsägare begärde det. Under denna period var det också svårt för vissa fondförvaltare att ange ett tillförlitligt värde på fondandelarna. För att hantera den ansträngda likviditeten valde flera fondförvaltare att senarelägga försäljning och inlösen av andelar i ett antal fonder. Händelsen visar på vikten av att fondförvaltare kan hantera likviditetsrisker i fondförvaltningen, men också att de har tillgång till lämpliga verktyg för att kunna göra det. Det finns flera sådana verktyg och för dem brukar samlingsnamnet likviditetsverktyg användas.

Med likviditetsrisk i en fond avses alltså risken för att tillgångar i fonden inte kan omsättas till kontanta medel inom planerad tid till ett rimligt pris för att fullgöra skyldigheten att lösa in andelar. När det uppstår en sådan situation kan det medföra att en fondandelsägare inte kan lösa in sina andelar eller att fondförvaltaren tvingas göra en snabb och omfattande försäljning av tillgångar i fonden för att andelsägaren ska kunna lösa in andelarna. Ju sämre likviditet, desto högre kan transaktionskostnaderna bli. Att fondbolaget behöver göra stora utbetalningar till de fondandels-

ägare som vill lösa in sina andelar kan således bli kostsamt för fonden och därmed för de kvarvarande andelsägarna. Det kan i sin tur påverka den finansiella stabiliteten. Det är inte bara stora utflöden som kan orsaka höga kostnader för fondandelsägarna utan även stora inflöden i fonden och andra störningar på marknaden. Även om stora inflöden till en fond kan leda till höga kostnader för fondandelsägarna bör de dock normalt sett inte medföra några större likviditetsproblem.

För att hantera situationer där kostnader uppstår till följd av stora flöden in i eller ut ur en fond kan det finnas behov av likviditetsverktyg för att omfördela dessa kostnader mellan fondandelsägarna på ett mer rättvist sätt som också värnar den finansiella stabiliteten. Ett exempel på ett sådant verktyg är det som på engelska benämns swing pricing, som går ut på att låta de fondandelsägare som orsakar kostnaderna genom inlösen eller köp av andelar bära dessa kostnader. Swing pricing är ett verktyg för att prissätta fondandelar genom att omfördela kostnader i fonden till dem som orsakat kostnaderna, men verktyget kan också göra värdepappersmarknaden mindre störningskänslig och därmed bidra till att värna den finansiella stabiliteten. Något etablerat svenskt uttryck för detta verktyg finns inte och uttrycket swing pricing används därför i denna proposition. Se vidare avsnitt 4.4 nedan.

I rapporten Likviditetsverktyg i värdepappersfonder och specialfonder redovisar Finansinspektionen sin utredning av behovet av ytterligare verktyg för hantering av likviditetsrisker och förutsättningarna för att införa sådana verktyg i Sverige (se avsnitt 4.3 nedan).

I dag finns det inte någon EU-rättslig reglering av likviditetsverktyg i fondverksamhet. I Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag), kallat UCITS-direktivet, finns bara en möjlighet att i undantagsfall tillfälligt senarelägga inlösen av andelar i en värdepappersfond när omständigheterna kräver det och då uppskovet är berättigat med hänsyn till andelsägarnas intressen (artikel 84). Det finns alltså ingen harmoniserad uppsättning av verktyg för likviditetshantering, utan det är något som regleras i medlemsstaternas nationella rätt.

Europeiska systemrisknämnden (ESRB) lämnade i december 2017 en rekommendation till Europeiska kommissionen att föreslå ett gemensamt ramverk för likviditetsverktyg för fonder hemmahörande i EU (se Europeiska systemrisknämndens rekommendation av den 7 december 2017 om likviditetsrisker och finansiella hävstångseffekter i investeringsfonder, ESRB/2017/6). Även Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (Esma) har efterfrågat ett harmoniserat regelverk för likviditetsverktyg (se Esmas brev till Europeiska kommissionen Ref: Review of the Alternative Investment Fund Managers Directive, 18 augusti 2020, ESMA34-32-550; se även Esmas rapport Recommendation of the European Systemic Risk Board (ESRB) on liquidity risk in investment funds, ESMA34-39-1119, 2020).

Kommissionen lämnade i november 2021 förslag till vissa ändringar i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU av den 8 juni 2011 om förvaltare av alternativa investeringsfonder samt om ändring av direktiv 2003/41/EG och 2009/65/EG och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 1095/2010, kallat AIFM-direktivet, och UCITS-

direktivet (förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiven 2011/61/EU och 2009/65/EG vad gäller delegeringsarrangemang, hantering av likviditetsrisker, tillsynsrapportering, tillhandahållande av förvarings- och depåförvaringstjänster samt låneutgivning från alternativa investeringsfonder (COM(2021) 721 final)). Förslaget syftar till att minska finansiella stabilitetsrisker, stärka skyddet för investerare och ytterligare harmonisera de två regelverken och omfattar bl.a. regler om olika typer av likviditetsverktyg, däribland swing pricing. Förhandlingar om förslaget pågår för närvarande i Europaparlamentet och rådet. I dagsläget är det därför inte känt hur det nya regelverket kommer att se ut och när det ska börja tillämpas.

4.3 Reglering av likviditetsverktyg i svensk rätt

Fondförvaltare har enligt gällande svensk rätt begränsad tillgång till likviditetsverktyg. Ett fondbolag får senarelägga försäljning och inlösen av fondandelar, om det finns särskilda skäl för åtgärden och den är motiverad av hänsyn till andelsägarnas intresse (4 kap. 13 a § första stycket lagen [2004:46] om värdepappersfonder, se avsnitt 4.2 om artikel 84 i UCITS-direktivet). Stora utflöden ur fonden är ett exempel på en sådan situation som kan motivera en senareläggning av inlösen (prop. 2010/11:135 s. 259 och 260). Utgångspunkten är dock att fondandelsägare har rätt att på begäran få sina andelar omedelbart inlösta om det finns medel tillgängliga i fonden. Om medel för inlösen behöver anskaffas genom försäljning av egendom som ingår i fonden, ska försäljning ske och inlösen verkställas så snart som möjligt (4 kap. 13 § första stycket lagen om värdepappersfonder). Samma regler gäller för försäljning och inlösen av andelar i specialfonder (12 kap. 5 § lagen [2013:561] om förvaltare av alternativa investeringsfonder).

Finansinspektionen har i sin rapport Likviditetsverktyg i värdepappersfonder och specialfonder identifierat två metoder för swing pricing. Den ena metoden är enligt Finansinspektionens bedömning möjlig att tillämpa i värdepappersfonder och specialfonder enligt gällande svensk fondlagstiftning. Den innebär att det görs en justering av bara försäljnings- och inlösenpriset för fondandelarna (justerat försäljnings- och inlösenpris, se Finansinspektionens vägledning Justerat försäljnings- och inlösenpris (swing pricing), den 1 december 2021, dnr 21-31575).

Det finns emellertid ingen specifik reglering för den form av swing pricing som enligt Finansinspektionens praxis får tillämpas i dag, utan tillämpningen sker inom ramen för en bestämmelse i lagen om värdepappersfonder som innebär att fondbestämmelserna ska ange grunderna för beräkning av försäljnings- och inlösenpris för fondandelarna (4 kap. 8 § andra stycket 6). I lagen om värdepappersfonder anges inte hur försäljnings- och inlösenpriset för fondandelarna ska beräknas. Grunderna för beräkningen ska dock, enligt den nyss nämnda bestämmelsen, anges i fondbestämmelserna. Swing pricing kan alltså tillämpas som ett sätt att beräkna försäljnings- och inlösenpriset genom att det i fondbestämmelserna anges att fondbolaget får justera försäljnings- och inlösenpriset vid nettoflöden i fonden. En förutsättning för att få tillämpa swing pricing

i dag är att Finansinspektionen har godkänt fondbestämmelserna. I den prövningen ska myndigheten bara bedöma om det som anges i fondbestämmelserna om tillämpningen av swing pricing är skäligt (4 kap. 9 §). Om det bedöms vara skäligt, anser Finansinspektionen att varken det svenska fondregelverket eller UCITS-direktivet innebär något hinder mot att tillämpa swing pricing.

Den andra metoden för swing pricing som Finansinspektionen har identifierat innebär att fondandelsvärdet justeras (justerat fondandelsvärde). Den metoden är dock enligt svensk rätt inte tillåten i värdepappersfonder eller specialfonder (se avsnitt 4.4).

I rapporten Likviditetsverktyg i värdepappersfonder och specialfonder behandlar Finansinspektionen även andra likviditetsverktyg än swing pricing. Finansinspektionen gör t.ex. bedömningen att det enligt den svenska fondlagstiftningen är tillåtet att ta ut avgifter för s.k. utspädningsskydd i värdepappersfonder och specialfonder (se rapporten s. 25–28). Avgifter för utspädningsskydd tas ut från investerare vid försäljning och inlösen av fondandelar för att kompensera fonden för de kostnader som belastar den till följd av investerarnas teckning eller inlösen. Likviditetsverktyget inlösen spärrar med brytgränser är däremot enligt Finansinspektionens bedömning inte tillåtet i värdepappersfonder och specialfonder enligt gällande svensk fondlagstiftning (se rapporten s. 30). Inlösen spärrar med brytgränser är en form av senareläggning av inlösen av fondandelar. Kortfattat innebär det att om den totala inlösenbegäran vid en given tidpunkt överstiger en viss brytgräns, kan fondförvaltaren senarelägga inlösen av den överskjutande delen. Dessa likviditetsverktyg behandlas dock inte i detta lagstiftningsärende.

4.4 Särskilt om swing pricing

Swing pricing är ett likviditetsverktyg som används för att omfördela kostnader som uppstår för en fond när tillgångar köps in till fonden eller tillgångar i fonden säljs. Det kan röra sig om exempelvis transaktionsavgifter och skatter. Också sådana effekter som uppstår för fonden genom skillnaden mellan köp- och säljkurs (spread) eller att priset på tillgångar som ingår i fonden ändras genom den marknadspåverkan som uppstår vid transaktioner med dem bör kunna betraktas som transaktionskostnader. Med kostnader för marknadspåverkan avses att förvaltaren genom att efterfråga eller erbjuda tillgångar i en stor volym kan påverka marknadspriset för att förmå andra aktörer att sälja sådana tillgångar som ska ingå i fonden eller köpa sådana tillgångar till fonden. Det är denna priseffekt som ibland betraktas som en kostnad i detta sammanhang, även om det i strikt mening inte är någon kostnad. I det följande benämns dessa kostnader och effekter gemensamt transaktionskostnader.

Swing pricing kan användas under såväl normala som ansträngda marknadsförhållanden. Här följer ett exempel. Om en fondförvaltare säljer tillgångar i en fond i ett stressat marknadsläge för att andelsägare som begär inlösen ska kunna få ut sina pengar, och det rör sig om tillgångar med begränsad likviditet, kan transaktionskostnaderna bli högre än normalt. Transaktionskostnaderna belastar fonden och medför att fondens

värde minskar, och därmed även fondandelarnas värde. När swing pricing används omfördelas i stället transaktionskostnaderna till de andelsägare som orsakar dem genom att teckna eller lösa in andelar i fonden. Detta sker genom att antingen fondandelsvärdet justeras eller bara försäljnings- och inlösenpriset för fondandelarna justeras (se avsnitt 4.3 och nedan). I praktiken justeras värdet eller priset uppåt vid nettoutflöden och nedåt vid nettoutflöden. Justeringen resulterar i att andelsägarna vid nettoutflöden in i fonden betalar ett högre försäljningspris för fondandelarna än vad de annars skulle göra, och att de vid nettoutflöden ut ur fonden får ett lägre inlösenpris än vad de annars skulle få. Eftersom det är nettoutflödet som beaktas kan in- och utflöden ta ut varandra. Den som tecknar fondandelar en dag när det är stora flöden ut ur fonden kommer att minska nettoutflödet genom att de medel som betalas för fondandelarna kan användas för att betala de fondandelsägare som löser in sina andelar, vilket medför att tillgångar i fonden inte behöver säljas. Omvänt kan den som löser in sina fondandelar en dag när det är stora flöden in i fonden minska nettoutflödet genom att det minskar mängden likvida medel i fonden, så att det inte behöver köpas in nya tillgångar till fonden.

Följande något förenklade exempel illustrerar hur swing pricing beräknas och hur det påverkar fondandelsägarna. En fond har 1 000 000 andelar och fondens förmögenhet uppgår till 100 miljoner kronor. Marknadsvärdet för fondens egendom är alltså 100 miljoner kronor. Varje fondandel utgör en miljondel av fonden och fondandelsvärdet är därmed 100 kronor. Om en fondandelsägare löser in 1 000 andelar med utgångspunkt i marknadsvärdet ovan kommer det belopp som han eller hon får utbetalt att vara 100 000 kronor. Inlösen skapar ett utflöde som, beroende på dess storlek, kan orsaka kostnader för fonden. Det leder till att fondandelsvärdet eller bara inlösenpriset, beroende på hur swing pricing tillämpas, kan komma att justeras nedåt och fondandelsägaren i så fall vid inlösen får ett belopp som är lägre än det skulle ha varit om swing pricing inte tillämpats. Hur stor skillnaden blir beror på justeringsfaktorn. Alla fondandelsägare som t.ex. löser in sina andelar under en dag då swing pricing tillämpas kommer att få ett justerat inlösenpris.

Egendomen i en värdepappersfond ska värderas med ledning av gällande marknadsvärde (4 kap. 10 § fjärde stycket lagen om värdepappersfonder). Värdet av en fondandel är fondens värde delat med antalet fondandelar (4 kap. 10 § tredje stycket). Vid beräkning av fondandelsvärdet beaktas i vanliga fall inte de transaktionskostnader som kan uppstå för fonden till följd av köp eller försäljning av tillgångar. På motsvarande sätt beaktas inte heller de kostnaderna när försäljnings- och inlösenpris bestäms. Det är därmed inte möjligt att beakta sådana transaktionskostnader som nämns ovan när egendomen i fonden värderas. Kostnaderna belastar dock fonden och minskar därigenom fondens värde. Det innebär att transaktionskostnaderna i stor utsträckning bärs av befintliga eller kvarvarande andelsägare i stället för av de andelsägare som orsakat dem genom att teckna eller lösa in andelar. Detta kan ge andelsägare incitament att lösa in sina andelar före andra andelsägare i syfte att dra fördel av ett högre inlösenpris och leda till en risk för ett snabbt utflöde ur fonden. Ett syfte med swing pricing – oavsett om det är justerat fondandelsvärde eller bara justerat försäljnings- och inlösenpris – är att minska sådana incitament och därmed undvika snabba och omfattande försäljningar av fondandelar. Genom att undvika

sådana snabba och omfattande försäljningar minskar riskerna för att fondverksamhet har en negativ inverkan på den finansiella stabiliteten.

Vid en tillämpning av swing pricing använder fondförvaltaren en justeringsfaktor som bestäms med beaktande av sådana transaktionskostnader som nämns ovan. Fondförvaltaren kan antingen använda en gemensam justeringsfaktor på alla nettoflöden, eller flera justeringsfaktorer beroende på hur stora nettoflödena är. I det senare fallet uttrycks storleken på nettoflödena i olika tröskelvärden och det fastställs olika justeringsfaktorer kopplade till respektive tröskelvärde. Det görs för att ta höjd för att större nettoflöden kan orsaka oproportionellt högre transaktionskostnader än mindre nettoflöden. Syftet är att åstadkomma en justering av fondandelsvärdet eller bara försäljnings- och inlösenpriset som så långt som möjligt kompenserar fonden för transaktionskostnaderna och därmed även de befintliga eller kvarvarande andelsägarna.

Justeringen kan ske vid varje nettoinflöde eller nettoutflöde (s.k. full justering, eng. full swing pricing) eller bara när nettoflödet överstiger ett tröskelvärde (s.k. partiell justering, eng. partial swing pricing).

I betänkandet *Fondverksamhet över gränserna – genomförande av UCITS IV-direktivet* (SOU 2010:78) lämnade Investeringsfundsutredningen ett förslag om att införa bestämmelser om justerat fondandelsvärde för att kompensera fondandelsägarna för de transaktionskostnader som uppkommer vid stora in- och utflöden i en värdepappersfond (SOU 2010:78 s. 359–366). Regeringen gjorde dock bedömningen att det inte bör föreslås några bestämmelser om justerat fondandelsvärde (prop. 2010/11:135 s. 268–270). Som skäl för det anförde regeringen att frågan om användning av justerat fondandelsvärde är komplicerad och dess förutsättningar och konsekvenser behöver analyseras mer innan en lagändring kan bli aktuell. Det fanns dessutom andra tänkbara möjligheter att komma till rätta med de negativa effekterna av massfondbyten inom ramen för premiepensionssystemet.

Finansinspektionen föreslår i rapporten *Likviditetsverktyg i värdepappersfonder och specialfonder* att det ska införas en reglering i lag av swing pricing i värdepappersfonder och specialfonder och anser att detta är något som bör prioriteras bland de lagstiftningsåtgärder som föreslås i rapporten (se avsnitt 4.2).

I kommissionens förslag om att det ska införas ett harmoniserat regelverk för likviditetsverktyg i både AIFM-direktivet och UCITS-direktivet ingår swing pricing som ett av verktygen (se avsnitt 4.2). Eftersom förhandlingar fortfarande pågår i Europaparlamentet och rådet är det för närvarande oklart vilken slutlig utformning de nya reglerna om swing pricing i AIFM-direktivet och UCITS-direktivet kommer att få.

4.5 En reglering i svensk rätt av swing pricing

Regeringens förslag: Ett fondbolag ska efter tillstånd av Finansinspektionen få tillämpa ett justerat fondandelsvärde för att motverka att de befintliga eller kvarvarande fondandelsägarna påverkas negativt av transaktionskostnader som uppstår för en värdepappersfond vid betydande nettoflöden in i eller ut ur fonden.

Tillstånd ska få ges bara om

1. fondbolaget har den organisation, de system och den kompetens som krävs för att tillämpa det justerade fondandelsvärdet, och
2. det förfarande som fondbolaget tillämpar
 - a) är förenligt med fondandelsägarnas gemensamma intresse, och
 - b) ger betryggande möjligheter till insyn och kontroll.

I fondbestämmelserna ska det anges om justerat fondandelsvärde tillämpas och, i så fall, vilken metod som används för beräkningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om utformningen och tillämpningen av metoder för justerat fondandelsvärde och vilka krav som ska uppfyllas när ett justerat fondandelsvärde beräknas och används.

Det som föreslås om fondbolag och värdepappersfonder ska gälla också för förvaltningsbolag när de förvaltar värdepappersfonder och AIF-förvaltare när de förvaltar specialfonder.

Promemorians förslag överensstämmer i allt väsentligt med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Finansinspektionen* anser att innebörden av begreppet stora nettoinflöden eller nettoutflöden bör klargöras och att det kan övervägas om ordet stora ska ersättas av ordet betydande. Det kan enligt *Finansinspektionen* vara svårt att bedöma vad som är att anse som ett stort nettoflöde beroende på vilken typ av fond det är och hur stor den är. *Finansinspektionens* uppfattning är att tröskelvärdet vid partiell justering ska vara relevant för den aktuella fonden. Om ett sådant tröskelvärde är för lågt kan det, enligt *Finansinspektionen*, riskera att innebära att full justering av fondandelsvärdet sker. Enligt *Finansinspektionen* bör swing pricing få tillämpas även om nettoflödena kan hanteras med tillgängliga likvida medel i fonden. *Finansinspektionen*, *Fondbolagens förening* och *Svensk Värdepappersmarknad* anser att utformningen av lagtexten inte ger något utrymme för att tillämpa justerat fondandelsvärde på bara vissa andelsklasser. *Fondbolagens förening* och *Svensk Värdepappersmarknad* avstyrker förslagen att i lag införa en begränsning av tillämpningen till det som i promemorian betecknas justerat fondandelsvärde respektive förslaget att metoden bara ska få tillämpas vid stora nettoflöden i fonden. *Föreningarna* anser att den metod som i dag är tillåten – justerat fondandelspris – har samma effekt och även fortsättningsvis bör tillåtas. Enligt *föreningarna* är det svårt att se i vilka avseenden det gör någon skillnad om det är fondandelsvärdet eller fondandelspriset som justeras och att syftet med och resultatet av justerat fondandelsvärde respektive justerat fondandelspris är detsamma. Enligt *föreningarna* finns det inte heller någon konsensus kring om det i egentlig mening är någon skillnad mellan de båda uttrycken som har betydelse i detta sammanhang. Beträffande partiell justering anser *föreningarna* att det kan finnas långsiktiga investerare som skulle föredra att investera i en fond där full justering tillämpas. Det är enligt *föreningarna* rimligt av såväl investerarskyddsskäl som konkurrensneutralitetsskäl att både full och partiell justering finns tillgängliga för svenska fonder. *Föreningarna* anser också att det inte torde behövas någon reglering i lag av tillståndsgivningen avseende swing pricing. *Konkurrensverket* ställer sig frågande till skälet att förbjuda metoden justerat försälj-

nings- och inlösenpris. *Pensionsmyndigheten* anser att regeringen bör överväga om det för värdepappersfonder ska vara obligatoriskt att tillämpa swing pricing för de handelsdagar det är motiverat. *Svenska Bankföreningen* anser att skälen för att begränsa vilken metod av swing pricing som ska få användas bör utvecklas. Föreningen efterlyser också ett förtydligande resonemang om hur förvaringsinstitut förväntas uppfylla sin översynsfunktion med anledning av att ett fondbolag ges möjlighet att använda ett justerat fondandelsvärde, eller eventuellt en annan motsvarande metod, efter tillstånd av Finansinspektionen. *Sveriges Aktiesparares Riksförbund* anser att informationsplikten avseende swing pricing bör skärpas.

Skälen för regeringens förslag

Det bör införas en reglering av swing pricing i svensk rätt

Som anges i avsnitt 4.4 ovan har Finansinspektionen i rapporten Likviditetsverktyg i värdepappersfonder och specialfonder identifierat två metoder för swing pricing. Den ena metoden innebär att det bara görs en justering av försäljnings- och inlösenpriset och är enligt myndighetens bedömning möjlig att tillämpa enligt gällande svensk rätt för värdepappersfonder och specialfonder. Tillämpningen sker då inom ramen för 4 kap. 8 § andra stycket 6 lagen om värdepappersfonder, som alltså är en generell bestämmelse om att fondbestämmelserna ska ange grunderna för beräkning av försäljnings- och inlösenpris för fondandelarna.

Den andra metoden innebär att även fondandelsvärdet justeras och är inte tillåten enligt gällande rätt. Enligt Finansinspektionens analys blir dock resultatet i stort sett detsamma för den som köper eller löser in fondandelar, oavsett vilken av metoderna som används.

Finansinspektionen föreslår i rapporten att det ska införas en reglering i lag av swing pricing i värdepappersfonder och specialfonder och att lagstiftaren ska ta ställning till vilken eller vilka metoder för swing pricing som ska tillåtas: justerat fondandelsvärde eller justerat försäljnings- och inlösenpris, eller båda. Vidare föreslår Finansinspektionen att myndigheten ska få meddela föreskrifter om utformningen och tillämpningen av modeller för swing pricing samt andra krav som fondförvaltare behöver uppfylla när de använder det likviditetsverktyget. Finansinspektionen anser att detta arbete bör prioriteras bland de lagstiftningsåtgärder som myndigheten föreslår i rapporten. De övriga lagstiftningsåtgärder som Finansinspektionen föreslår i rapporten behandlas inte i detta lagstiftningsärende.

Även i Finansinspektionens Konsumentskyddsrapport 2022 (7 april 2022, dnr 21-33605) betonar myndigheten att det är angeläget att fondförvaltare har tillgång till ändamålsenliga likviditetsverktyg och anger swing pricing som ett sådant verktyg.

Det finns flera fördelar med att fondbolag använder likviditetsverktyget swing pricing i sin fondförvaltning. Swing pricing gör det möjligt att omfördela de transaktionskostnader som uppstår för en fond vid in- och utflöden till de andelsägare som orsakar dessa kostnader. Syftet med swing pricing kan alltså sägas vara att behandla fondandelsägarna mer rättvist genom att förhindra att befintliga eller kvarvarande andelsägare missgynnas av att någon annan tecknar andelar i fonden eller av att andra

andelsägare löser in sina andelar. Swing pricing bör på så sätt vara förenligt med likabehandlingsprincipen, som är en hörnsten i fondlagstiftningen. Swing pricing kan också minska incitamenten för andelsägare att lösa in fondandelar före andra andelsägare i syfte att dra fördel av högre inlösenpris (s.k. first-mover advantage). Verktuget bidrar på så sätt till att fondförvaltare kan hantera stora flöden i fonderna, som utflödena under inledningen av covid-19-pandemin våren 2020. Därmed kan risken för snabba utflöden minskas och på så sätt kan verktuget ha en stabiliserande effekt på nettoflöden i fonder. Den stabiliserande verkan kan bidra till lägre transaktionskostnader totalt sett vilket också gynnar långsiktiga sparare. Verktuget kan även skapa incitament för investerare att agera på ett kontracykliskt sätt, dvs. att teckna andelar under en period med nettoutflöden, eftersom investerarna då kan dra fördel av att priset på andelarna justeras ned. Swing pricing används dessutom redan i många andra länder och det pågår för närvarande förhandlingar i Europaparlamentet och rådet om att införa harmoniserade regler på EU-nivå om swing pricing och andra likviditetsverktyg (se avsnitt 4.2).

Det finns dock vissa nackdelar med swing pricing. Det kan vara komplicerat och kostsamt för fondförvaltaren genom att det ställer höga krav på löpande kontroll, uppföljning och utvärdering samt information till fondandelsägarna. Det gör att det inte alltid är lönsamt för förvaltare av små fonder att tillämpa verktuget. Det finns också en risk för att justeringen görs i sådan omfattning att fonden överkompenseras för de transaktionskostnader som beaktas i beräkningsmodellen. Denna eventuella överkompensation ska dock ställas mot nackdelen för de befintliga eller kvarvarande fondandelsägarna om det inte sker någon kompensation alls. Eftersom swing pricing tillämpas med utgångspunkt i de totala nettoflödena i fonden beaktas inte den enskilda andelsägarens transaktion. Det avgörande är i stället om nettoflödena totalt sett orsakar kostnader som motiverar en justering. När swing pricing tillämpas kommer andelsvärdet för en enskild andelsägare som löser in andelar som orsakar ett stort utflöde att justeras i samma omfattning som andelsvärdet för en andelsägare som löser in andelar som orsakar ett litet utflöde. I undantagsfall skulle en tillämpning av swing pricing kunna uppfattas som att fondandelsägare påverkas på ett sätt som inte framstår som helt och hållet rättvist utifrån hur stor del av utflödet och därmed transaktionskostnaderna de orsakar, t.ex. när en småsparare löser in ett fåtal andelar samma dag som en stor andelsägare väljer att lösa in hela sitt innehav. Mot detta ska ställas att vissa fondandelsägare kan gynnas på bekostnad av andra när swing pricing inte tillämpas. Alla transaktioner i fonden som fondandelsägare genomför som bidrar till ett nettoflöde in i eller ut ur fonden torde orsaka transaktionskostnader, varför det normalt får anses motiverat att justeringen görs i samma omfattning oavsett storleken på transaktionen. Kostnaderna fördelas proportionellt mellan fondandelsägarna på så sätt att varje andelsägare som orsakar kostnader för fonden bär sin del av de kostnaderna. Fondandelsvärdet justeras också för de befintliga och kvarvarande fondandelsägarna, men genom att de inte genomför transaktioner påverkas de av justeringen bara på så sätt att det fondandelsvärde som redovisas när swing pricing tillämpas är lägre än det skulle ha varit om swing pricing inte tillämpats.

En första fråga att ta ställning till är om det, som *Lagrådet* tar upp i sitt yttrande, finns tillräckliga skäl att genom lag införa en möjlighet för fondförvaltare att tillämpa swing pricing. I dag är det som nämns i avsnitt 4.3 ovan möjligt att tillämpa swing pricing inom ramen för 4 kap. 8 § andra stycket 6 lagen om värdepappersfonder. Det skulle därmed kunna ifrågasättas om det finns ett behov av att reglera swing pricing i lag. Regeringen gör i det avseendet följande överväganden. Det finns i dag inte någon särskild reglering för swing pricing, utan tillstånd att använda swing pricing ges genom att fondbestämmelserna godkänns av Finansinspektionen. Bestämmelsen i 4 kap. 8 § andra stycket 6 är allmänt hållen och anger inte under vilka förutsättningar ett fondbolag kan justera inlösen- eller försäljningspriset. Det står därmed fondbolagen i princip fritt att själva bestämma hur de tillämpar swing pricing, så länge fondbestämmelserna inte är oskäligen (4 kap. 9 §). Finansinspektionen har tagit fram en skriftlig vägledning som förmedlar myndighetens syn på vilka krav bolag som tillämpar swing pricing måste uppfylla, vilken information som ska anges i fondbestämmelserna och vilka uppgifter som ska lämnas i ansökan om godkännande av fondbestämmelser eller av ändringar i dem. Vägledningen har dock inte formen av föreskrifter och en avvikelse från vägledningen torde t.ex. inte kunna bli föremål för ett ingripande från Finansinspektionen.

En reglering skulle öka förutsättningarna för en enhetlig syn på swing pricing och förutsebar tillämpning samt underlätta Finansinspektionens tillsyn över hur verktyget används. Dessutom innebär en reglering att det kan tydliggöras vilken information om swing pricing som ska lämnas till andelsägarna, vilket gör det lättare för dem att bilda sig en uppfattning om hur swing pricing tillämpas. En reglering av swing pricing efterfrågas dessutom av Finansinspektionen och fondförvaltare och välkomnas också av flertalet remissinstanser. Regeringen anser mot denna bakgrund att det är angeläget att reglera swing pricing i lag. Det bör därför införas regler som ger fondbolag en möjlighet att använda swing pricing i sin förvaltning av värdepappersfonder. Detsamma bör gälla förvaltningsbolag när de förvaltar värdepappersfonder och AIF-förvaltare när de förvaltar specialfonder. Regeringen anser att det bör införas bestämmelser om swing pricing i svensk rätt redan innan det införs EU-rättsliga regler om swing pricing och andra likviditetsverktyg i fondverksamhet.

Swing pricing bör regleras genom att ett justerat fondandelsvärde får beräknas och användas

Frågan är då hur en reglering av swing pricing bör utformas. Det finns i nuläget inte någon enhetlig definition av swing pricing. I kommissionens förslag till ändringar i AIFM- och UCITS-direktiven anges att swing pricing kan användas för att justera priset. I Ioscos rapport från februari 2018 (Open-ended Fund Liquidity and Risk Management – Good Practices and Issues for Consideration – Final Report, FR02/2018, s. 23) beskrivs swing pricing som ”a process for adjusting a fund’s net asset value”. I ESRB:s rekommendation den 7 december 2017 (ESRB/2017/6, s. 20) anges att swing pricing kan användas för att justera andelskursen. I den engelska språkversionen av rekommendationen anges att swing pricing ”can be used to adjust the price of shares”.

Regeringen anser att ovan redovisade beskrivningar inte ger någon klar bild av om swing pricing bör delas upp i två metoder på det sätt som Finansinspektionen har gjort i sin rapport eller om det i stället bör ses som mindre variationer av en och samma metod. Som *Fondbolagens förening* och *Svensk Värdepappersmarknad* för fram har justerat fondandelsvärde och justerat försäljnings- eller inlösenpris nämligen samma effekt när det gäller det pris som en investerare kommer att få betala vid köp av fondandelar eller en andelsägare kommer att få betalt när andelar löses in. Vidare bör de krav som ställs på fondförvaltare i fråga om bl.a. organisation och kompetens vara desamma oavsett om swing pricing tillämpas på det ena eller andra sättet. Det bör därmed inte vara någon skillnad för vare sig investerare eller förvaltare om swing pricing tillämpas genom att bara försäljnings- eller inlösenpriset justeras eller om även fondandelsvärdet justeras.

En utgångspunkt för en reglering av swing pricing bör vara att de som tillämpar verktyget gör det på ett enhetligt sätt. Därigenom skapas förutsättningar för en effektiv tillsyn och en förutsebar tillämpning. Regleringen bör utformas på ett sätt som blir tydligt för såväl nya investerare som befintliga och kvarvarande fondandelsägare. Enligt regeringens uppfattning riskerar regleringen att bli otydlig om fondförvaltare får välja mellan att bara justera försäljnings- och inlösenpriset eller att även justera fondandelsvärdet, särskilt när de två tillvägagångssätten ger samma ekonomiska utfall för fondandelsägarna. En reglering bör därför avse en justering av antingen bara försäljnings- och inlösenpriset eller även av fondandelsvärdet. Regeringen bedömer att inte finns några avgörande skillnader i sak mellan att bara justera försäljnings- och inlösenpriset eller att även justera fondandelsvärdet som motiverar hur en reglering bör utformas. En reglering bör i stället utformas utifrån andra kriterier.

Fondandelsvärdet är som begrepp centralt för all fondverksamhet och ligger bl.a. till grund för de försäljnings- och inlösenpriser till vilka andelsägarna tecknar och löser in andelar. Fondandelsvärdet överensstämmer vanligtvis med försäljnings- och inlösenpriset för en fondandel. Regeringen anser att det blir tydligt och transparent för investerare och fondandelsägare om fondandelsvärdet och försäljnings- och inlösenpriset stämmer överens även när swing pricing tillämpas. Justering av fondandelsvärdet bör därmed vara i linje med en av utgångspunkterna för bestämmelserna i lagen om värdepappersfonder, nämligen att värdepappersfonder är en sparandeprodukt för konsumenter med stort skyddsbehov. Det är också ett vedertaget sätt att tillämpa swing pricing på, vilket görs i bl.a. Luxemburg och Norge (se *The Association of the Luxembourg Fund Industry – Guidelines swing pricing*, 14 juli 2022, s. 5, och *Verdipapirfondenes forenings veiledning til bransjestandard for rutiner ved tegning og innløsning*, augusti 2019, s. 3). Vid möten med *Fondbolagens förening* har det framkommit att det även finns ett stort intresse för swing pricing i form av justerat fondandelsvärde bland svenska fondförvaltare.

En reglering av swing pricing skulle i och för sig kunna utformas utifrån hur swing pricing får tillämpas i Sverige i dag, när bara försäljnings- och inlösenpriset justeras. En fördel med en sådan reglering är att den skulle vara bekant för såväl Finansinspektionen som fondbolagen eftersom den skulle innebära en kodifiering av nuvarande praxis. Denna fördel bör emellertid, åtminstone för fondbolagen, inte överdrivas, eftersom vissa

fondbolag även förvaltar fonder i bl.a. Luxemburg där swing pricing tillämpas genom att fondandelsvärdet justeras.

Regeringen anser att övervägande skäl talar för att en reglering av swing pricing bör utformas på så sätt att fondförvaltare får beräkna och använda ett justerat fondandelsvärde i syfte att motverka att de befintliga eller kvarvarande fondandelsägarna påverkas negativt av transaktionskostnader som uppstår för en värdepappersfond vid nettoflöden in i eller ut ur fonden.

Den reglering som nu föreslås innebär att det införs ett ramverk för swing pricing som syftar till att möjliggöra en enhetlig och effektiv tillsyn och förutsebar tillämpning av verktyget. Det bedöms därför inte vara ändamålsenligt att, som Fondbolagens förening och Svensk Värdepappersmarknad anser, även fortsättningsvis tillåta möjligheten att tillämpa swing pricing inom ramen för 4 kap. 8 § andra stycket 6 lagen om värdepappersfonder. Att en i princip oreglerad variant av swing pricing tillämpas parallellt med den föreslagna regleringen riskerar att påverka Finansinspektionens tillsyn negativt och kan också leda till att regleringen får sämre genomslag bland fondbolagen. Regeringen anser därför att det inte bör vara möjligt för fondbolag att tillämpa swing pricing enligt nuvarande ordning när den nya regleringen träder i kraft. Ett justerat fondandelsvärde leder dock i praktiken till att även försäljnings- och inlösenpriset justeras, om än indirekt. Den föreslagna regleringen innebär inte, som *Svenska Bankföreningen* och *Konkurrensverket* framför, att tillämpningen av justerat försäljnings- och inlösenpris begränsas eller förbjuds. Skillnaden jämfört med den nuvarande tillämpningen ligger främst i att det är det justerade fondandelsvärdet som beräknas och används i stället för bara det justerade försäljnings- och inlösenpriset.

Finansinspektionen anser att swing pricing bör få tillämpas även om nettoflödena kan hanteras med tillgängliga likvida medel i fonden. Regeringen konstaterar att likviditetsverktyget swing pricing bl.a. syftar till att åstadkomma en mer rättvis behandling av fondandelsägare. Om en fondförvaltare exempelvis har som mål att ha en viss nivå av likvida medel tillgängliga i fonden kan det uppstå kostnader för att återställa denna nivå om medlen använts för att t.ex. lösa in fondandelar, även om förvaltaren vid inlösentillfället inte behöver avyttra tillgångar för att hantera fondandelsägarens begäran. För att uppnå syftet med likabehandling av fondandelsägare och en mer rättvis fördelning av kostnader bör det enligt regeringens uppfattning därför inte krävas att fonden saknar tillgängliga likvida medel för att fondandelsvärdet ska få justeras.

Finansinspektionen, Fondbolagens förening och Svensk Värdepappersmarknad anser att promemorians förslag inte ger utrymme för att tillämpa justerat fondandelsvärde på bara vissa andelsklasser. Regeringen instämmer i remissinstansernas bedömning i denna del. Det finns dock inte tillräckligt beredningsunderlag eller utrymme för att inom ramen för detta lagstiftningsärende överväga eller föreslå lagändringar som särskilt reglerar tillämpning av swing pricing för olika andelsklasser i en fond.

Fondbolaget ska fortlöpande och minst en gång varje vecka beräkna och på lämpligt sätt offentliggöra fondandelsvärdet (4 kap. 10 § femte stycket lagen om värdepappersfonder). Genom den bestämmelsen genomförs i svensk rätt artikel 76 i UCITS-direktivet. Enligt artikelns ordalydelse är det som ska offentliggöras "emissions-, försäljnings-, återköps- och inlösenpriserna". Om justerat fondandelsvärde tillämpas vid den tidpunkt

som det offentliggjorda fondandelsvärdet hänför sig till framstår det som rimligt att det värde som offentliggörs är det justerade fondandelsvärdet. Det offentliggjorda fondandelsvärdet bör överensstämma med försäljnings- och inlösenpriset för fondandelen vid samma tidpunkt. Det fondandelsvärde som offentliggörs motsvarar i så fall det pris som en fondandelsägare fått eller fått betala om denne vid den tidpunkten sålt eller tecknat andelar i fonden.

Pensionsmyndigheten anser att det bör övervägas om det i vissa fall ska vara obligatoriskt för fondförvaltare att tillämpa ett justerat fondandelsvärde för värdepappersfonder. Som regeringen redogör för ovan kan det för förvaltare av framför allt mindre fonder vara komplicerat och kostsamt att tillämpa swing pricing. Enligt förslaget till ändring i AIFM- och UCITS-direktiven ska bl.a. en reglering av likviditetsverktyg införas. Det kommer enligt förslaget att vara möjligt att välja bland flera olika likviditetsverktyg beroende på vad som bedöms lämpligt för den enskilda fonden. De likviditetsverktyg utöver swing pricing som fondförvaltare har tillgång till i dag – senareläggning av inlösen av fondandelar och avgifter för s.k. utspädningskydd – är frivilliga. Regeringen anser att även användningen av likviditetsverktyget swing pricing bör vara frivillig.

Hur fondandelsvärdet beräknas och hur andelsägarna påverkas

Som *Lagrådet* anger finns det anledning att närmare beskriva hur ett justerat fondandelsvärde ska beräknas och hur detta i sin tur påverkar värdet av de befintliga eller kvarvarande fondandelsägarnas andelar. Med utgångspunkt i exemplet i avsnitt 4.4, där swing pricing beskrivs, kan en justering gå till enligt följande. Justeringsfaktorns storlek beror på hur stora transaktionskostnader som uppstår vid försäljning eller inlösen av fondandelar. I en situation med stort nettoutflöde ur fonden kommer inlösenpriset att justeras nedåt. Om justeringsfaktorn bestämts till exempelvis en procent av fondens marknadsvärde, som i exemplet i avsnitt 4.4 uppgår till 100 miljoner kronor, och antalet fondandelar till 1 000 med ett fondandelsvärde om 100 kronor, innebär det att inlösenpriset justeras ned med 1 krona per fondandel. För en fondandelsägare som löser in 1 000 fondandelar när swing pricing tillämpas med nyss nämnda justeringsfaktor kommer inlösenpriset att vara 99 000 kronor. För den som samma dag köper 1 000 fondandelar kommer försäljningspriset på motsvarande sätt att vara 99 000 kronor. I en omvänd situation, där det är ett stort nettoflöde in i fonden, sker justeringen uppåt. Om justeringsfaktorn är en procent blir inlösenpriset och försäljningspriset således 101 000 kronor. Det belopp som motsvarar justeringen kompenserar fonden för de transaktionskostnader som uppstår på grund av nettoflödena, i det här fallet 1 000 kronor. Kompensationen kommer inte att exakt motsvara de faktiska transaktionskostnaderna, men bör över tid ge en godtagbar täckning för dessa.

När swing pricing tillämpas innebär det att samma justering görs av fondandelsvärdet för alla andelar i fonden. Fondandelsvärdet justeras alltså även för de andelar som innehas av de kvarvarande eller befintliga fondandelsägarna. Att fondandelsvärdet justeras innebär dock inte att värderingen av den egendom som ingår i fonden ändras, utan tillgångarna värderas till marknadsvärde även när swing pricing tillämpas. Ett justerat

Prop. 2022/23:65 fondandelsvärde beräknas och används bara när swing pricing tillämpas. Det innebär att om förvaltaren dagen efter att swing pricing tillämpats inte tillämpar swing pricing kommer försäljnings- och inlösenpriset enligt exemplet ovan återigen att vara 100 kronor.

Swing pricing bör inte kräva någon särskild reglering om avgifter

Finansinspektionen anger i sin rapport Likviditetsverktyg i värdepappersfonder och specialfonder att vissa ytterligare frågor behöver ses över särskilt. En sådan fråga är enligt myndigheten utifrån vilket värde – det vanliga fondandelsvärdet eller det justerade värdet – som avgifter såsom förvaltningsavgifter ska tas ut. I lagen om värdepappersfonder finns det bestämmelser som rör avgifter (se bl.a. 4 kap. 8 § första stycket 8 och 9, 10 § andra stycket 1 b och 22 §). De bestämmelserna gäller dock bara information om avgifter, inte hur avgifterna ska beräknas eller hur stora de får vara. Bestämmelser om avgifter finns även i Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2013:9) om värdepappersfonder (23 kap. 15 §). De bestämmelserna gäller inte bara sådana avgifter som tas ut ur fonden, utan även sådana avgifter som i vissa fonder tas ut vid försäljning respektive inlösen av andelar. Enligt dessa bestämmelser ska det i fondbestämmelserna anges hur sådana avgifter beräknas. Avgifternas högsta storlek ska anges i procent av fondandelarnas värde och det ska även anges om avgifterna tillfaller fonden eller fondbolaget. Den omständigheten att det införs en reglering av swing pricing utgör inte skäl för att i lag reglera avgifter som tas ut ur en värdepappersfond eller avgifter som i vissa fonder tas ut av en fondandelsägare vid försäljning respektive inlösen av andelar.

Det finns även bestämmelser som gäller en värdepappersfonds värde och fondandelsvärdet. Fondens värde beräknas enligt de grunder som anges i fondbestämmelserna och den egendom som ingår i fonden ska värderas med ledning av gällande marknadsvärde (4 kap. 10 § fjärde stycket lagen om värdepappersfonder). Värdet av en fondandel är som huvudregel fondens värde delat med antalet fondandelar (4 kap. 10 § tredje stycket). En tillämpning av swing pricing som innebär att justerat fondandelsvärde används innebär inte något avsteg från principerna i fondlagstiftningen för hur en fonds värde beräknas och den egendom som ingår i fonden ska värderas (jfr SOU 2010:78 s. 364). Det bör därmed inte heller påverka sådana avgifter såsom förvaltningsavgifter som tas ut ur fonden och som beräknas utifrån fondens värde (jfr 23 kap. 15 § andra stycket Finansinspektionens föreskrifter om värdepappersfonder). Däremot skulle det kunna påverka sådana avgifter som i vissa fonder tas ut av fondandelsägare vid försäljning respektive inlösen av andelar, men det beror i så fall på vad som anges i fondbestämmelserna om hur de avgifterna beräknas (jfr 23 kap. 15 § första stycket samma föreskrifter).

Swing pricing bör få användas om nettoflödena överstiger ett visst tröskelvärde

Swing pricing kan tillämpas på olika sätt. Så kallad full justering innebär att justering görs vid varje nettoinflöde eller nettoutflöde, oavsett storleken på flödena. Vid s.k. partiell justering görs justering bara när nettoflödet överstiger ett visst förutbestämt tröskelvärde. En nackdel med partiell justering är att det kan vara betungande för fondbolag att bevaka och

beräkna tröskelvärdena. Det kan också vara svårt för investerare att förstå justeringsmodellen. En fördel med partiell justering är dock att det kan leda till lägre volatilitet än vid full justering eftersom justering sker bara när tröskelvärdet överskrids. En annan fördel är att risken för att det görs en för stor eller för liten justering är lägre än vid full justering när justering bara sker när nettoflödet överstiger ett visst tröskelvärde.

Fondbolagens förening och *Svensk Värdepappersmarknad* anser att det är rimligt av såväl investerarskyddsskäl som konkurrensneutralitetsskäl att både full och partiell justering tillåts. Regeringen anser dock att fördelarna med partiell justering överväger nackdelarna. Vid möten med Fondbolagens förening har det även framkommit att partiell justering torde vara det som fondförvaltarna avser att tillämpa. Det framstår mot denna bakgrund som lämpligt att swing pricing bör få användas bara om nettoflödena överstiger visst tröskelvärde, dvs. att partiell justering bör få tillämpas. Det har inte framkommit tillräckliga skäl att i detta skede införa en möjlighet till full justering.

Finansinspektionen anser att innebörden av begreppet stora nettoinflöden eller nettoutflöden bör klargöras och lyfter fram att tröskelvärdet ska vara relevant för den aktuella fonden. Regeringen anser att nettoflödets storlek bör bedömas i relation till bl.a. fondens investeringsstrategi och dess storlek, både i fråga om förvaltat kapital och i förhållande till marknaden. Genom att använda ordet betydande i stället för ordet stora kan det enligt regeringens uppfattning förtydligas att nettoflödets storlek bör bedömas i förhållande till den enskilda fonden. Tröskelvärdet bör exempelvis kunna beräknas som en andel av fondens värde. Att flödet ska vara betydande bör också innebära att tröskelvärdet inte ska kunna sättas så lågt att det i praktiken leder till full justering.

Swing pricing bör få tillämpas oavsett storleken på transaktionskostnaderna

Lagrådet anser att det av förenklingsskäl är lämpligt att det införs ett tröskelvärde så att transaktionskostnader i ringa omfattning inte medför att ett justerat fondandelsvärde beräknas. Enligt regeringens förslag ska ett fondbolag få beräkna och använda ett justerat fondandelsvärde för att motverka att de befintliga eller kvarvarande fondandelsägarna påverkas negativt av transaktionskostnader som uppstår för en värdepappersfond vid betydande nettoflöden in i eller ut ur fonden. Förslaget, som alltså reglerar partiell swing pricing, innebär att fondbolaget beräknar ett tröskelvärde för nettoflöden i fonden. Beräkningen kan utgå från bl.a. historiska transaktionskostnader och utgör en uppskattning av hur framtida kostnader kommer att bli. Vanligtvis finns det en korrelation mellan flödena och kostnaderna. Det innebär att när nettoflödena når upp till tröskelvärdet, kommer transaktionskostnaderna typiskt sett att vara av inte ringa omfattning. Regeringen anser att det finns risk för att fondandelsägarna inte behandlas lika om swing pricing i vissa fall inte tillämpas för att transaktionskostnaderna är av ringa omfattning, trots att nettoflödena överstiger tröskelvärdet. En sådan reglering kan också göra det mindre förutsebart för när swing pricing kommer att tillämpas. Även Finansinspektionens tillsyn kan försvåras om det finns två olika tröskelvärden att

Prop. 2022/23:65 förhålla sig till. Regeringen anser därför att det inte bör införas något tröskelvärde för transaktionskostnader.

Förutsättningar för tillstånd

För att ett fondbolag ska få tillämpa swing pricing för en värdepappersfond bör det krävas tillstånd. På så sätt kan Finansinspektionen göra en prövning av om fondbolaget uppfyller de krav som enligt förslagen i denna proposition ska gälla. I fondbestämmelserna bör det anges om justerat fondandelsvärde tillämpas för värdepappersfonden och, i så fall, vilken metod som används för beräkningen. Tillstånd bör därför ges genom att fondbestämmelserna för fonden godkänns. I motsats till vad *Fondbolagens förening* och *Svensk Värdepappersmarknad* anför anser regeringen att kravet på tillstånd bör framgå uttryckligen av lagtexten. En förutsättning för tillstånd bör vara att fondbolaget har den organisation, de system och den kompetens som krävs för att kunna tillämpa den metod för justerat fondandelsvärde som bolaget avser att använda. Av investerarskyddsskäl bör det också krävas att det förfarande som tillämpas när metoden används är förenligt med fondandelsägarnas gemensamma intresse och ger betryggande möjligheter till insyn och kontroll.

Finansinspektionen bör få meddela föreskrifter

För att öka förutsättningarna för en enhetlig syn på och förutsebar användning av swing pricing, bör detaljerade bestämmelser införas i föreskrifter på lägre nivå än lag. Det skulle också underlätta Finansinspektionens tillsyn. Det gäller framför allt föreskrifter om utformningen och tillämpningen av metoder för swing pricing genom justering av fondandelsvärdet och vilka krav som ska uppfyllas när ett justerat fondandelsvärde beräknas och används. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela sådana föreskrifter.

För närvarande pågår förhandlingar i Europaparlamentet och rådet om att införa harmoniserade regler om swing pricing på EU-nivå (se ovan och avsnitt 4.2). Föreskrifter som meddelas med stöd av det bemyndigande som föreslås bör därför så långt möjligt utformas i linje med den regleringen.

Sveriges Aktiesparares Förening anser att informationsplikten avseende swing pricing bör skärpas. Regeringen anser att det är viktigt att fondandelsägare och de som avser att köpa andelar i en värdepappersfond får tillräcklig information om vad swing pricing innebär och hur det kan påverka dem om swing pricing används för fonden. Informationen bör finnas i fondbestämmelser, informationsbroschyrer, årsberättelser och halvårsredogörelser. Detaljerade bestämmelser om innehållet i fondbestämmelser, informationsbroschyrer, årsberättelser och halvårsredogörelser finns i dag i Finansinspektionens föreskrifter om värdepappersfonder (23, 29 och 31 kap.). Det är därför lämpligt att det även införs bestämmelser om information om swing pricing i myndighetsföreskrifter. Sådana föreskrifter kan meddelas med stöd av befintliga bemyndiganden (se 18 § 18, 21 och 23 förordningen [2013:588] om värdepappersfonder).

För ett förvaltningsbolag som har fått tillstånd att förvalta en värdepappersfond gäller de flesta bestämmelser om värdepappersfonder i 4 kap. lagen om värdepappersfonder för den förvaltningen (se 1 kap. 6 d §). Det som i denna proposition föreslås för fondbolag bör därför gälla även för förvaltningsbolag när de förvaltar en värdepappersfond. För att det ska gälla krävs det inte några lagändringar när de nya bestämmelser som föreslås införs i eller i anslutning till de bestämmelser i 4 kap. lagen om värdepappersfonder som gäller även för förvaltningsbolag.

För en AIF-förvaltare som förvaltar en specialfond gäller i stor utsträckning samma regler som när ett fondbolag förvaltar en värdepappersfond, t.ex. i fråga om andelar och inlösen av andelar och om fondbestämmelser (12 kap. 3 och 5 §§ lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder). Det som föreslås för fondbolag och värdepappersfonder bör därför gälla även för AIF-förvaltare och specialfonder.

Övriga frågor

Svenska Bankföreningen efterlyser ett förtydligande resonemang om hur förvaringsinstitut förväntas uppfylla sin översynsfunktion med anledning av att fondbolag ges möjlighet att använda ett justerat fondandelsvärde, eller eventuellt en annan motsvarande metod, efter tillstånd av Finansinspektionen. Regeringen konstaterar att fondbolag redan i dag har möjlighet att tillämpa swing pricing. Förslaget innebär inte några principiella förändringar när det gäller förvaringsinstitutets översynsfunktion.

5 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2023.

Ett fondbolag, ett förvaltningsbolag som förvaltar en värdepappersfond eller en AIF-förvaltare som förvaltar en specialfond och som vid utgången av juni 2023 tillämpar swing pricing genom att bara försäljnings- och inlösenpriset för fondandelarna justeras ska få fortsätta att göra det

– fram till den 31 december 2023, eller

– om en ansökan om ändring av fondbestämmelser som avser bestämmelserna i den nya lydelse som föreslås har getts in före den 31 december 2023, till dess att ansökan har prövats slutligt eller till den senare tidpunkt som Finansinspektionen bestämmer.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. I promemorian föreslås att lagändringarna ska träda i kraft den 1 april 2023 och att övergångsbestämmelserna ska gälla för fondförvaltare som vid utgången av mars 2023 tillämpar swing pricing.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Skälen för regeringens förslag: Förslagen i avsnitt 4.5 om att reglera möjligheten för fondbolag, förvaltningsbolag som förvaltar värdepappersfonder och AIF-förvaltare som förvaltar specialfonder att tillämpa swing pricing i lagen om värdepappersfonder respektive lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder innebär att en nationell reglering införs som ska tillämpas i avvaktan på att det införs regler på EU-nivå. Lagändringarna bör därför träda i kraft så snart som möjligt, vilket bedöms vara den 1 juli 2023.

Frågan är vad som bör gälla för de fondförvaltare som i dag tillämpar swing pricing genom att bara försäljnings- och inlösenpriset justeras. Förslagen i propositionen innebär att den möjligheten inte kommer att få användas i fortsättningen. I Sverige är det i dag ett fondbolag som tillämpar swing pricing för tre värdepappersfonder och ett förvaltningsbolag som tillämpar swing pricing för fem värdepappersfonder. Det är dessutom en AIF-förvaltare som har ansökt om att få tillämpa swing pricing för en specialfond, men Finansinspektionen har ännu inte fattat beslut i det ärendet. Det är möjligt att fler fondförvaltare kommer att ansöka om ändring i fondbestämmelser som innebär att de får börja tillämpa swing pricing innan den föreslagna regleringen träder i kraft. De fondförvaltare som tillämpar swing pricing vid den tidpunkt när det nya regelverket träder i kraft bör få möjlighet att anpassa sin verksamhet. Det är därför lämpligt med en övergångsbestämmelse som innebär att ett fondbolag, ett förvaltningsbolag som förvaltar en värdepappersfond eller en AIF-förvaltare som förvaltar en specialfond och som vid ikraftträdandet får tillämpa swing pricing inom ramen för 4 kap. 8 § andra stycket 6 lagen om värdepappersfonder ska få fortsätta att göra det fram till den 31 december 2023.

Vid godkännande av fondbestämmelser eller ändringar i dem får Finansinspektionen besluta att fondbestämmelserna inte får tillämpas förrän en viss tid förflutit efter beslutet om godkännande (4 kap. 9 a § lagen om värdepappersfonder). Om en ansökan om ändring av fondbestämmelser har getts in före den 31 december 2023, bör förvaltaren därför få fortsätta att tillämpa swing pricing genom att försäljnings- och inlösenpriset för fondandelarna justeras till dess att ansökan har prövats slutligt eller den senare tidpunkt som Finansinspektionen bestämmer vid godkännandet av fondbestämmelserna.

6 Förslagets konsekvenser

Regeringens bedömning: Förslagen förväntas ha positiva effekter för investerare, fondförvaltare och den finansiella stabiliteten. De innebär förbättrade möjligheter att hantera likviditetsrisker i fonder och kan därigenom göra värdepappersmarknaden mindre störningskänslig och bidra till att värna den finansiella stabiliteten. Förslagen förväntas inte medföra några beaktansvärda konsekvenser för Finansinspektionen eller det allmänna i övrigt.

Inte heller i övrigt kan förslagen förväntas medföra några beaktansvärda konsekvenser.

Prop. 2022/23:65

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den. *Förvaltningsrätten i Stockholm* anser att förslagen kan innebära en ökad måltillströmning till förvaltningsrätten eftersom Finansinspektionens beslut får överklagas. *Konkurrensverket* efterlyser en mer övergripande analys av hur swing pricing kan påverka konkurrensen mellan fondbolag. *Regelrådet* anser att konsekvensutredningen uppfyller kraven i förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Enligt Regelrådet är beskrivningen av berörda företag utifrån antal och bransch tillräckligt tydlig men däremot saknas en storleksbeskrivning av berörda företag, vilket medför att konsekvensutredningen är ofullständig i denna del.

Skälen för regeringens bedömning

Förslagets syfte och alternativa lösningar

I denna proposition finns förslag till lagändringar som syftar till att ge fondbolag en möjlighet att hantera likviditetsrisker i värdepappersfonder genom att tillämpa swing pricing. I dag har fondförvaltare begränsad tillgång till likviditetsverktyg. Ett fondbolag får senarelägga inlösen av fondandelar, om det finns särskilda skäl för åtgärden och den är motiverad av hänsyn till andelsägarnas intresse. Ett fondbolag får också ta ut avgifter för utspädningsskydd och tillämpa swing pricing på så sätt att försäljnings- och inlösenpriset för fondandelarna justeras. I propositionen föreslås att det ska införas en reglering av swing pricing genom att ett justerat fondandelsvärde får beräknas och användas.

Förslagen motiveras av att det är angeläget ur ett konsumentskyddsperspektiv att det i lag regleras att fondförvaltare får tillämpa swing pricing som möjliggör att kostnader i fonden kan fördelas på ett mer rättvist sätt. En lagreglering av swing pricing kan också ha positiva effekter för den finansiella stabiliteten. Som likviditetsverktyg är swing pricing väl etablerat i många andra länder.

Det finns tänkbara alternativa lösningar. En sådan är att reglera swing pricing på det sätt som är tillåtet i dag, dvs. genom att bara justera försäljnings- och inlösenpriset. Regeringens bedömning är dock att det framstår som tydligare och mer transparent att utforma regleringen av swing pricing på så sätt att det är fondandelsvärdet som beräknas och används. Oavsett hur regleringen utformas kommer fondförvaltare som i dag tillämpar swing pricing att behöva anpassa sin tillämpning av swing pricing och ansöka om ett nytt tillstånd av Finansinspektionen när den nya regleringen börjar tillämpas.

Ett annat alternativ vore att inte redan nu införa någon reglering av swing pricing utan i stället invänta kommande reglering på EU-nivå. I dagsläget saknas dock en reglering av swing pricing som tillämpas för svenska fonder. Som framkommer i avsnitt 4.5 ovan är intresset bland svenska fondförvaltare för en reglering av swing pricing i form av justerat fondandelsvärde stort. En reglering väntas öka förutsättningarna för en enhetlig

syn på detta likviditetsverktyg och förutsebar tillämpning av det samt underlätta Finansinspektionens tillsyn över hur det används. Det bör kunna underlätta tillämpningen av likviditetsverktyget, vilket i förlängningen kan leda till att användningen av verktyget ökar. Det skulle därmed också vara till fördel för fondandelsägarna och även kunna göra värdepappersmarknaden mindre störningskänslig och bidra till att värna den finansiella stabiliteten. Det är därför lämpligt att nu införa en nationell reglering eftersom det bedöms ta flera år innan en EU-rättslig reglering kan börja tillämpas.

Konsekvenserna för berörda företag och investerare

Vid utgången av december 2022 uppgick den samlade fondförmögenheten i svenska värdepappersfonder och specialfonder till ca 5 000 miljarder kronor enligt Finansinspektionen. Av detta har svenska hushåll ett direkt uppskattat innehav om ca 1 000 miljarder kronor. Till den sistnämnda siffran kommer svenska hushålls innehav av fondandelar knutna till fond- och depåförsäkringar och premiepensionssystemet samt vissa innehav genom värdepappersdepåer eller investeringssparkonton (ISK). Innehaven fördelas på 821 värdepappersfonder och specialfonder som förvaltas av 69 fondbolag, förvaltningsbolag och AIF-förvaltare. Bland förvaltarna förekommer viss överlappning där fondbolag även är AIF-förvaltare (dvs. där bolag har tillstånd för både fondverksamhet enligt lagen om värdepappersfonder och förvaltning av alternativa investeringsfonder enligt lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder). Finansinspektionen saknar uppgifter om antalet fondsparare. I Sverige är det i dag ett fondbolag som tillämpar swing pricing för tre värdepappersfonder och ett förvaltningsbolag som tillämpar swing pricing för fem värdepappersfonder. Det är också en AIF-förvaltare som har ansökt om tillstånd att få tillämpa swing pricing för en specialfond.

När det gäller konsekvenser för företag bedöms förslagen i denna proposition få positiva konsekvenser för fondförvaltare på så sätt att det tydliggörs vad som krävs för att de ska få tillämpa swing pricing. En reglering av swing pricing innebär att det blir förutsebart för de företag som omfattas av förslagen om de använder swing pricing eller avser att göra det, vilket bedöms gynna dem.

Konkurrensverket efterlyser en mer övergripande analys av hur swing pricing kan påverka konkurrensen mellan fondbolag. Enligt verket kan swing pricing å ena sidan vara en ytterligare konkurrensparameter att tävla med om nya kunder, men kan å andra sidan medföra inlåsnings effekter hos befintliga kunder genom försämrade avyttringsvillkor och ökad prisosäkerhet vid försäljning. Regeringen konstaterar att swing pricing syftar till en mer rättvis behandling av fondandelsägare, vilket skulle kunna gynna fondförvaltare som tillämpar swing pricing. När det gäller det som Konkurrensverket framför om inlåsnings effekter anser regeringen att en tillämpning av swing pricing i stället bör kunna minska risken för inlåsnings som kan uppstå t.ex. om det är så stora utflöden ur en fond att fondförvaltaren därför tillfälligt måste stänga fonden. Genom tillämpning av swing pricing kan transaktionskostnader som uppstår för en fond omfördelas till dem som orsakat kostnaderna i stället för att belasta övriga fondandelsägare. Det bör enligt regeringens uppfattning alltså inte betraktas som en

inlåsningseffekt om det är den som orsakar kostnaderna för fonden som får bära dem, inte kvarvarande andelsägare. En fondandelsägare kommer även när swing pricing tillämpas att kunna lösa in sina andelar, men inte på sådana villkor som innebär att denne gynnas på övriga andelsägares bekostnad.

Det fondbolag och det förvaltningsbolag som i dag använder swing pricing kommer att påverkas på så sätt att de efter en övergångsperiod inte längre kommer att få tillämpa swing pricing på det sätt som de gör i dag. Förvaltarna får i stället möjlighet att ansöka om ändring av fondbestämmelserna för att kunna tillämpa swing pricing enligt den föreslagna regleringen, vilket i praktiken ger samma effekt eftersom syftet med och följderna av att tillämpa likviditetsverket är desamma i båda fallen (se avsnitt 4.5 ovan). Avgiften för prövning av ett ärende om godkännande av fondbestämmelser eller ändring av fondbestämmelser är i dag 35 000 respektive 15 000 kronor (se förordningen [2001:911] om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen). En ansökan om ändring av fondbestämmelser innebär även en viss administrativ börda för ett fondbolag, oavsett om bolaget redan tillämpar swing pricing eller om det avser att börja göra det. Om fondbolaget tillämpar swing pricing i dag innebär det att bolaget har fått fondbestämmelser godkända av Finansinspektionen som gör det möjligt att tillämpa justerat försäljnings- och inlösenpris för en fond. Bolaget kan då antas ha tillgång till merparten av de uppgifter som kommer att krävas i en ansökan om att få tillämpa swing pricing genom att även fondandelsvärdet justeras. Den administrativa bördan för att ta fram en sådan ansökan bedöms därför bli begränsad. Den bördan bedöms även uppvägas av förslagen genom att de skapar förutsättningar för en mer enhetlig syn på och förutsebar användning av swing pricing och tillsyn över swing pricing samt ett ökat investerarskydd. Om ett fondbolag avser att börja tillämpa swing pricing krävs det även enligt gällande rätt att bolaget först ansöker om godkännande av fondbestämmelser eller ändring av fondbestämmelser. Förslagen innebär att det kommer att tydliggöras vad som krävs för att ett fondbolag ska få tillämpa swing pricing. Det bör underlätta för fondbolag när de ska ta fram en ansökan om godkännande av fondbestämmelser eller ändring av fondbestämmelser. Förslagen bedöms sammantaget inte påverka den administrativa bördan i någon påtaglig omfattning för fondbolag som i dag inte tillämpar swing pricing.

I fråga om att ta särskild hänsyn till små företag görs följande bedömning. De krav som föreslås för att en fondförvaltare ska få använda sig av swing pricing i sin fondförvaltning är viktiga för att säkerställa ett fullgott investerarskydd. Om det skulle ställas upp lägre krav i detta avseende beroende på företagets storlek skulle det innebära att alla investerare inte får samma skydd och att investerarskyddet urholkas. Det bedöms därför inte finnas skäl att i detta avseende ta särskild hänsyn till små företag vid utformning av förslagen. Förslagen innebär en möjlighet för fondförvaltare, inte någon skyldighet. Regeringen anser därför att det inte är möjligt att, såsom *Regelrådet* för fram, beskriva storleken på de bolag som berörs av förslagen eftersom det i nuläget inte är känt vilka förvaltare som kommer att välja att tillämpa swing pricing.

När det gäller konsekvenser för investerare görs följande bedömning. Ett syfte med swing pricing är att behandla fondandelsägarna mer rättvist,

genom att förhindra att befintliga eller kvarvarande andelsägare missgynnas när andra köper eller säljer andelar i fonden. Förslagen innebär dessutom att det ska vara en förutsättning för tillstånd att förfarandet är förenligt med fondandelsägarnas gemensamma intresse. Risken för att fondandelsägare påverkas negativt av likviditetsproblem i fonden bedöms minska. Även fondandelsägare bedöms därför gynnas av förslagen (se avsnitten 4.4 och 4.5).

Förslagen bedöms i övrigt inte innebära några konsekvenser för enskilda och företag eller deras konkurrensförhållanden.

Konsekvenser för Finansinspektionen, domstolarna och det allmänna

Förslagen bedöms inte leda till några effekter på samhällsekonomin. Förslagen bedöms inte heller medföra behov av några särskilda informationsinsatser från samhällets sida utöver den sedvanliga informationen om nya regelverk som Finansinspektionen tillhandahåller.

Förslaget att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om swing pricing innebär att Finansinspektionen kommer att behöva ta fram sådana föreskrifter. Finansinspektionen kan även behöva se över och eventuellt justera sina rutiner i tillsynen över hur swing pricing används och för att hantera ansökningar om ändring av fondbestämmelser. Ansökningar om bl.a. ändring av fondbestämmelserna finansieras genom avgifter som tas ut med stöd av förordningen om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen. Eftersom det redan i dag är tillåtet för fondbolag att tillämpa swing pricing bedöms dessa konsekvenser vara begränsade. Förslagen kan inte förväntas medföra någon beaktansvärd ökning av antalet ärenden. Förslagen kan därför hanteras inom Finansinspektionens befintliga ekonomiska ramar.

Förvaltningsrätten i Stockholm anser att förslagen kan innebära en ökad måltillströmning till förvaltningsrätten eftersom Finansinspektionens beslut får överklagas. Regeringen bedömer att förslagen inte medför någon beaktansvärd ökning av antalet mål hos de allmänna förvaltningsdomstolarna. Förslagen kan därför hanteras inom domstolarnas befintliga ekonomiska ramar.

Övriga konsekvenser

Förslagen bedöms ha positiva effekter på den finansiella stabiliteten eftersom de kan bidra till att fondbörvaltare får bättre förutsättningar för att hantera likviditetsproblem i värdepappersfonder och specialfonder. Förslagen bedöms inte få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt och inte heller för kommuner eller regioner. Det kan inte heller förutses att de medför några konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män eller för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen. Förslagen bedöms inte heller medföra några konsekvenser ur ett hållbarhetsperspektiv.

I övrigt kan förslagen inte anses medföra några sådana konsekvenser som behöver redovisas enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Förenlighet med unionsrätten

Förslagen bedöms vara förenliga med unionsrätten.

7.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder

4 kap.

8 § För varje värdepappersfond ska det finnas fondbestämmelser som upprättas av fondbolaget.

Fondbestämmelserna ska ange

1. namnet på fonden, fondbolaget och förvaringsinstitutet,
2. grunderna för fondens placeringsinriktning och för placeringen av fondmedlen, med särskild upplysning om huruvida medel ska placeras i sådana derivatinstrument som anges i 5 kap. 12 §,
3. vilka andelsklasser som ska finnas och vilka villkor som är förenade med dem,
4. om utdelning ska ske och, i så fall, grunderna och sättet för utdelning,
5. grunderna för beräkning av fondens och fondandelarnas värde, inklusive de värderingsprinciper som används vid värderingen av onoterade tillgångar och sådana derivatinstrument som anges i 5 kap. 12 § andra stycket,
6. grunderna för beräkning av försäljnings- och inlösenpris för fondandelarna,
7. *om justerat fondandelsvärde tillämpas enligt 10 b § och, i så fall, vilken metod som används för beräkningen,*
8. var och hur försäljning och inlösen av fondandelar ska ske,
9. grunderna för beräkning av fondbolagets och förvaringsinstitutets ersättning från fonden,
10. fondbolagets avgifter för försäljning, förvaltning och inlösen av andelar,
11. hur pantsättning av fondandelar ska gå till,
12. fondens räkenskapsår,
13. när och var försäljnings- och inlösenpriset för fondandelarna samt fondens halvårsredogörelse och årsberättelse ska offentliggöras, samt
14. var ändringar av fondbestämmelserna ska tillkännages.

För fonder där fondmedlen placeras enligt bestämmelserna i 5 kap. 8 §, ska det dessutom anges de emittenter eller garantier som gett ut eller garanterat sådana skuldförbindelser som fondmedlen till mer än 35 procent av fondens värde avses att placeras i.

Paragrafen innehåller bestämmelser om fondbestämmelser för en värdepappersfond. Övervägandena finns i avsnitt 4.5.

I *andra stycket* införs en ny *punkt 7*, som innebär att det även ska anges i fondbestämmelserna om justerat fondandelsvärde tillämpas enligt 10 b § och, i så fall, vilken metod som används för beräkningen. Se även författningskommentaren till 10 b §.

Med anledning av den nya punkten ändras numreringen av nuvarande punkterna 7–13.

Paragrafen gäller enligt 1 kap. 6 d § även för ett förvaltningsbolag när det förvaltar en värdepappersfond. Paragrafen gäller enligt 12 kap. 3 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder också för en AIF-förvaltare när den förvaltar en specialfond.

10 § Andelarna i en värdepappersfond ska vara lika stora och medföra lika rätt till den egendom som ingår i fonden, om inte annat följer av andra stycket.

I en värdepappersfond får det finnas andelar av olika slag (andelsklasser). Andelarna i en andelsklass ska vara lika stora och medföra lika rätt till den egendom som ingår i fonden. Andelsklasser i en och samma fond får vara förenade med

1. villkor för
 - a) utdelning,
 - b) avgifter,
 - c) lägsta teckningsbelopp,
 - d) distribution av andelar,
 - e) valutasäkring, och
 - f) i vilken valuta andelarna tecknas och inlöses, och

2. villkor som framgår av föreskrifter som har meddelats med stöd av 13 kap. 1 § 15.

Värdet av en fondandel är fondens värde delat med antalet fondandelar. Om det finns andelsklasser ska värdet av en fondandel dock bestämmas med beaktande av de villkor som är förenade med andelsklassen. *Om fondbolaget har tillstånd som avses i 10 b § får värdet av en fondandel justeras enligt den paragrafen.*

Fondens värde beräknas enligt de grunder som anges i fondbestämmelserna. Den egendom som ingår i fonden ska värderas med ledning av gällande marknadsvärde.

Fondbolaget ska fortlöpande och minst en gång varje vecka beräkna och på lämpligt sätt offentliggöra fondandelsvärdet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om andelar i en värdepappersfond och andelsklasser samt om beräkning av fondens och fondandelarnas värde. Övervägandena finns i avsnitt 4.5.

I *tredje stycket* införs en möjlighet för fondbolag att justera fondandelsvärdet enligt 10 b §, se författningskommentaren till den paragrafen. Justerat fondandelsvärde bör kunna tillämpas oavsett om det finns andelsklasser i fonden eller inte, under förutsättning att det sker för alla andelsklasser.

Fondens värde beräknas enligt *fjärde stycket* enligt de grunder som anges i fondbestämmelserna. Om fondandelsvärdet justeras enligt tredje stycket påverkar det inte den beräkningen.

Paragrafen gäller enligt 1 kap. 6 d § även för ett förvaltningsbolag när det förvaltar en värdepappersfond. Paragrafen gäller enligt 12 kap. 5 § lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder också för en AIF-förvaltare när den förvaltar en specialfond.

10 b § *Ett fondbolag får efter tillstånd av Finansinspektionen tillämpa ett justerat fondandelsvärde för att motverka att de befintliga eller kvarvarande fondandelsägarna påverkas negativt av transaktionskostnader som uppstår för en värdepappersfond vid betydande nettoflöden in i eller ut ur fonden.*

Tillstånd får ges bara om

1. fondbolaget har den organisation, de system och den kompetens som krävs för att beräkna och använda det justerade fondandelsvärdet, och
2. det förfarande som fondbolaget tillämpar
 - a) är förenligt med fondandelsägarnas gemensamma intresse, och
 - b) ger betryggande möjligheter till insyn och kontroll.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om förutsättningarna för ett fondbolag att få tillämpa swing pricing för en värdepappersfond genom justering av fondandelsvärdet. Övervägandena finns i avsnitt 4.5. Paragrafen utformas i huvudsak enligt *Lagrådets* förslag.

Det ska enligt 8 § andra stycket 7 anges i fondbestämmelserna om justerat fondandelsvärde tillämpas för en värdepappersfond och, i så fall, vilken metod som används för beräkningen. Tillstånd enligt denna para-

graf ges genom att Finansinspektionen godkänner fondbestämmelserna för fonden.

För att få tillämpa swing pricing ska enligt *första stycket* syftet vara att motverka att de befintliga eller kvarvarande fondandelsägarna påverkas negativt av transaktionskostnader som uppstår för en värdepappersfond vid betydande nettoflöden i fonden. Transaktionskostnaderna kan utgöras av t.ex. transaktionsavgifter och skatter eller orsakas av skillnaden mellan köp- och säljkurs (s.k. spread). Även negativ påverkan på fondens värde genom att t.ex. priset på tillgångar som ingår i fonden ändras genom den marknadspåverkan som uppstår vid transaktioner med dem bör kunna beaktas som transaktionskostnader i detta sammanhang.

Justeringen av fondandelsvärdet får göras bara vid betydande nettoflöden in i eller ut ur fonden, s.k. partiell justering. Det innebär att fondandelsvärdet justeras bara när nettoflödet överstiger ett visst, av fondbolaget förutbestämt, tröskelvärde. Tröskelvärdet bör bestämmas utifrån den enskilda fonden, exempelvis som en viss procent av fondförmögenheten. Med ordet betydande förstås att det ska vara fråga om flöden som för fonden inte är oväsentliga.

För att ett fondbolag ska få tillstånd att tillämpa swing pricing krävs att det beräknar och använder ett justerat fondandelsvärde. Det kommer därmed inte längre att vara möjligt att, i syfte att motverka att de befintliga eller kvarvarande fondandelsägarna påverkas negativt av transaktionskostnader, tillämpa swing pricing inom ramen för 8 § andra stycket 6. Bestämmelsen hindrar däremot inte tillämpning av andra likviditetsverktyg än swing pricing som används i syfte att kompensera fonden för de kostnader som belastar den till följd av investernas teckning eller inlösen, t.ex. avgifter för utspädningsskydd. I fondbestämmelserna bör det finnas en beskrivning av den metod som fondbolaget använder för beräkningen. Även när justerat fondandelsvärde tillämpas beräknas dock fondens värde enligt 10 § fjärde stycket enligt de grunder som anges i fondbestämmelserna och fondens värde påverkas alltså inte när fondandelsvärdet justeras.

I fondbestämmelserna bör det även anges när justerat fondandelsvärde används. Fondandelsvärdet ligger till grund för att beräkna försäljnings- och inlösenpriset till vilka andelsägarna tecknar och löser in andelar. När swing pricing tillämpas bör det vara det justerade värdet som ligger till grund för beräkningen av försäljnings- och inlösenpriset för andelarna med stöd av 8 § andra stycket 6. Av 10 § femte stycket följer vidare att fondbolaget fortlöpande och minst en gång varje vecka ska beräkna och på lämpligt sätt offentliggöra fondandelsvärdet. När swing pricing tillämpas bör det vara det justerade värdet som offentliggörs.

Fondbolaget ska enligt *andra stycket 1* ha den organisation, de system och den kompetens som krävs för att tillämpa metoden. Kraven bör ställas i relation till den metod fondbolaget använder för swing pricing och hur justerat fondandelsvärde beräknas och används i de berörda fonderna.

Enligt *andra stycket 2* krävs att det förfarande som fondbolaget tillämpar är förenligt med fondandelägarnas gemensamma intresse, och ger betryggande möjligheter till insyn och kontroll. Förfarandet ska vara transparent för t.ex. fondandelsägarna och Finansinspektionen och möjligt att i efterhand följa upp och kontrollera.

Föreskrifter om utformningen och tillämpningen av metoder för justerat fondandelsvärde och vilka krav som ska uppfyllas när ett justerat fondandelsvärde beräknas och används kan meddelas med stöd av bemyndigandet i 13 kap. 1 § 16, se författningskommentaren till den paragrafen.

Paragrafen gäller enligt 1 kap. 6 d § även för ett förvaltningsbolag när det förvaltar en värdepappersfond. Paragrafen gäller enligt 12 kap. 5 § lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder också för en AIF-förvaltare när den förvaltar en specialfond.

12 kap.

1 a § Finansinspektionen ska ingripa mot någon som ingår i ett fondbolags styrelse eller är dess verkställande direktör, eller ersättare för någon av dem, om fondbolaget

1. har fått tillstånd att driva fondverksamhet genom att lämna falska uppgifter eller på annat otillbörligt sätt,

2. tillhandahåller diskretionär portföljförvaltning i strid med 1 kap. 4 §,

3. påbörjar marknadsföring av en av bolaget förvaltad värdepappersfond i ett annat land inom EES innan en underrättelse om detta gjorts hos Finansinspektionen i enlighet med 2 kap. 15 c §,

4. inte uppfyller grundläggande krav på organisation och drift av verksamheten enligt 2 kap. 17 eller 17 f § eller föreskrifter som har meddelats med stöd av 13 kap. 1 § 11 avseende dessa bestämmelser,

5. åsidosätter sina skyldigheter eller på annat sätt överträder det som anges om uppdragsavtal i *någon av* 4 kap. 4–6 §§ eller 7 § första stycket,

6. påbörjar förvaltning och marknadsföring av en värdepappersfond utan att fondbestämmelserna godkänts enligt 4 kap. 9 §,

7. vid upprepade tillfällen låter bli att upprätta eller tillhandahålla informationsbroschyr, faktablad, årsberättelse och halvårsberättelse i enlighet med 4 kap. 15–21 §§,

8. vid upprepade tillfällen placerar medel i en värdepappersfond i strid med det som anges i *någon av* 5 kap. 1, 3–22, 24 eller 25 §§ eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av 13 kap. 1 § 21, 22, 24 och 25 avseende dessa bestämmelser,

9. inte uppfyller kraven på hantering av risker i 5 kap. 2 § första eller andra stycket eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av 13 kap. 1 § 23 avseende dessa bestämmelser,

10. i strid med 11 kap. 5 § första stycket låter bli att till Finansinspektionen anmäla sådana förvärv och avyttringar som avses där,

11. i strid med 11 kap. 5 § tredje stycket låter bli att till Finansinspektionen anmäla namnen på de ägare som har ett kvalificerat innehav av aktier i bolaget samt storleken på innehavet, eller

12. har befunnits ansvarigt för en allvarlig, upprepad eller systematisk överträdelse av lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism eller föreskrifter som har meddelats med stöd av den lagen.

Om en sådan person som anges i första stycket omfattas av tillstånds- eller underrättelseskylldighet enligt 11 kap. 1 eller 4 § för förvärv eller avyttring av aktier i bolaget, ska första stycket 10 och 11 inte gälla för den personen i fråga om dessa aktier.

Ett ingripande enligt första stycket får ske endast om bolagets överträdelse är allvarlig och personen i fråga uppsåtligen eller av grov oaktsamhet har orsakat överträdelsen.

Ingripande sker genom

1. beslut att personen i fråga under en viss tid, lägst tre och högst tio år, eller, för upprepade allvarliga överträdelser, permanent inte får vara styrelseledamot eller verkställande direktör i ett fondbolag, eller ersättare för någon av dem, eller

Paragrafen innehåller bestämmelser om när Finansinspektionen ska ingripa mot någon som ingår i ett fondbolags styrelse eller är dess verkställande direktör, eller ersättare för någon av dem, om fondbolaget har gjort sig skyldigt till en överträdelse.

I *första stycket* 8 görs följändringar i hänvisningarna till 13 kap. 1 § med anledning av att punkterna i den paragrafen får ny numrering.

I paragrafen görs även språkliga ändringar.

10 § Om ett fondbolag inte i tid lämnar de upplysningar som det är skyldigt att göra enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 13 kap. 1 § 32, får Finansinspektionen besluta att bolaget ska betala en förseningsavgift på högst 100 000 kronor.

Avgiften tillfaller staten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om förseningsavgift som Finansinspektionen får besluta att ett fondbolag ska betala om bolaget inte i tid lämnar de upplysningar som det är skyldigt att göra.

I *första stycket* görs en följändring i hänvisningen till 13 kap. 1 § med anledning av att punkten i den paragrafen får ny numrering.

13 kap.

1 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka åtgärder ett fondbolag ska vidta om det tar emot medel med redovisningsskyldighet enligt 1 kap. 4 § eller 7 kap. 1 §,

2. hur ett förvaltningsbolag eller fondföretag ska tillhandahålla information om de uppgifter som avses i 1 kap. 6 c § första stycket och 8 § första stycket,

3. på vilket språk ett förvaltningsbolag eller fondföretag ska tillhandahålla funktionerna i 1 kap. 6 c § första stycket och 8 § första stycket,

4. på vilket språk ett fondföretag ska tillhandahålla information enligt 1 kap. 9 § första stycket 1 och 2 och 9 a § första stycket,

5. hur ett fondföretag ska offentliggöra avsikten att upphöra med marknadsföringen av andelar i företaget enligt 1 kap. 9 § första stycket 2,

6. hur medel för distanskommunikation får användas när ett fondföretag som har upphört med marknadsföring i Sverige av andelar i företaget ska tillhandahålla kvarvarande andelsägare här i landet information enligt 1 kap. 9 a § första stycket,

7. vilka poster som får räknas in i startkapitalet enligt 2 kap. 4 §,

8. vilka poster som får räknas in i egna medel enligt 2 kap. 8–10 §§,

9. på vilket språk underrättelsen enligt 2 kap. 15 c § första stycket ska skrivas,

10. hur fondbolaget ska offentliggöra handlingarna enligt 2 kap. 15 c § fjärde stycket,

11. vad ett fondbolag ska iaktta för att uppfylla skyldigheterna i 2 kap. 17, 17 c och 17 f §§,

12. vilka åtgärder ett fondbolag ska vidta för att uppfylla de krav som följer av 2 kap. 17 g §,

13. hur uppgifter enligt 2 kap. 20 § första stycket ska lämnas,

14. vilken information som ska lämnas i underrättelsen till andelsägare enligt 4 kap. 9 a § och på vilket sätt underrättelsen ska lämnas,

15. villkor som en andelsklass får vara förenad med enligt 4 kap. 10 § andra stycket 2 och under vilka förutsättningar en andelsklass får vara förenad med ett visst villkor,

16. utformningen och tillämpningen av metoder för justerat fondandelsvärde enligt 4 kap. 10 b § och vilka krav som ska uppfyllas när ett justerat fondandelsvärde beräknas och används,

17. tillhandahållande av informationsbroschyr och faktablad enligt 4 kap. 20 §,

18. på vilket språk informationen enligt 4 kap. 20 § ska tillhandahållas,

19. hur volatiliteten i skillnaden mellan fondens avkastning och jämförelseindexets avkastning enligt 4 kap. 26 § ska beräknas,

20. hur informationen enligt 4 kap. 28 § ska presenteras,

21. kriterier för de finansiella tillgångar som medel i en värdepappersfond får placeras i enligt 5 kap. 1 § andra stycket första meningen,

22. vilka tekniker och instrument ett fondbolag får använda enligt 5 kap. 1 § tredje stycket samt villkor och gränser för sådan användning,

23. det system för riskhantering ett fondbolag ska ha enligt 5 kap. 2 § första och andra styckena,

24. kriterier för indexfonder enligt 5 kap. 7 §,

25. beräkning av exponeringar enligt 5 kap. 13 och 14 §§,

26. på vilket sätt underrättelsen till andelsägarna enligt 5 a kap. 7 § ska lämnas,

27. vilka fel och försummelser som ska rapporteras enligt 5 a kap. 18 §,

28. förutsättningar för överföring av finansiella instrument och förvaltning enligt 5 a kap. 37 och 46 §§,

29. vilka åtgärder ett fondbolag ska vidta för att uppfylla de krav som följer av bestämmelserna i 7 kap. 3 §,

30. vad informationen enligt 8 kap. 8 § ska innehålla, hur den ska utformas, på vilket sätt den ska tillhandahållas och vad som ska bifogas informationen,

31. på vilket språk de handlingar som ska lämnas tillsammans med ansökan enligt 8 kap. 19 § ska upprättas,

32. vilka upplysningar fondbolag, förvaltningsbolag, fondföretag samt förvaringsinstitut ska lämna till Finansinspektionen enligt 10 kap. 2 § första stycket och när upplysningarna ska lämnas, och

33. sådana avgifter som avses i 10 kap. 11 §.

Paragrafen innehåller bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter. Övervägandena finns i avsnitt 4.5. Paragrafen utformas efter synpunkter från *Lagrådet*.

I paragrafen införs en ny *punkt 16* som gör det möjligt att meddela föreskrifter även om utformningen och tillämpningen av metoder för justerat fondandelsvärde och om vilka krav som ska uppfyllas när ett justerat fondandelsvärde beräknas och används. När det gäller utformning och tillämpning av metoder kan det vara fråga om t.ex. hur beräkningsmodeller för tröskelvärden och justeringsfaktorer för swing pricing ska utformas samt hur dessa ska tillämpas med utgångspunkt i bl.a. kraven på likabehandling och möjligheterna till insyn och kontroll. Med krav avses sådana krav som anges i 4 kap. 10 b § andra stycket.

Med anledning av den nya punkten ändras numreringen av nuvarande punkterna 16–32.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

2. Ett fondbolag eller ett förvaltningsbolag som förvaltar en värdepappersfond och som vid utgången av juni 2023 tillämpar justerat försäljnings- och inlösenpris för fondandelarna ska få fortsätta att göra det

– fram till den 31 december 2023, eller

– om en ansökan om ändring av fondbestämmelser som avser bestämmelserna i 4 kap. 8 § andra stycket 7 i den nya lydelsen har getts in före den 31 december

2023, till dess att ansökan har prövats slutligt eller till den senare tidpunkt som Finansinspektionen bestämmer. Prop. 2022/23:65

Övervägandena finns i avsnitt 5. Övergångsbestämmelsen utformas enligt *Lagrådets* förslag.

I *punkt 1* anges när lagen träder i kraft.

I *punkt 2* finns en övergångsbestämmelse som gäller för fondförvaltare som vid den tidpunkt när lagen träder i kraft får tillämpa swing pricing för en värdepappersfond genom att bara försäljnings- och inlösenpriset för fondandelarna justeras. Fondförvaltaren får i så fall fortsätta att göra det för de berörda fonderna fram till den 31 december 2023. Om förvaltaren dessförinnan har gett in en ansökan om ändring av fondbestämmelser som innebär att förvaltaren ska tillämpa en metod för swing pricing enligt 4 kap. 10 b §, får förvaltaren fortsätta att tillämpa swing pricing genom att bara försäljnings- och inlösenpriset för fondandelarna justeras till dess att ansökan har prövats slutligt eller till den senare tidpunkt som Finansinspektionen vid godkännandet av fondbestämmelserna bestämmer enligt 4 kap. 9 a §.

Övergångsbestämmelsen gäller enligt 12 kap. 5 § lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder också för en AIF-förvaltare när den förvaltar en specialfond.

7.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder

15 kap.

3 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. utformningen och tillämpningen av metoder för justerat fondandelsvärde enligt 4 kap. 10 b § lagen (2004:46) om värdepappersfonder, och

2. vilka krav en AIF-förvaltare som förvaltar en specialfond ska uppfylla när förvaltaren enligt 12 kap. 5 § denna lag beräknar och använder ett justerat fondandelsvärde.

Paragrafen, som är ny, innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter. Övervägandena finns i avsnitt 4.5. Paragrafen utformas efter synpunkter från Lagrådet.

För andelar i en specialfond och inlösen av sådana andelar gäller enligt 12 kap. 5 § att 4 kap. 10–14 §§ lagen (2004:46) om värdepappersfonder ska tillämpas. Det innebär att även de nya bestämmelserna i 4 kap. 10 och 10 b §§ i den lagen tillämpas för specialfonder, se författningskommentarerna till de paragraferna i avsnitt 7.1. Med stöd av bemyndigandet i denna punkt kan motsvarande föreskrifter meddelas som dem som meddelas med stöd av bemyndigandet i 13 kap. 1 § 16 lagen om värdepappersfonder.

Paragrafen gör det möjligt att meddela föreskrifter om utformningen och tillämpningen av metoder för justerat fondandelsvärde (*punkt 1*) och om vilka krav en AIF-förvaltare ska uppfylla när den beräknar och använder ett justerat fondandelsvärde för en specialfond (*punkt 2*), t.ex. hur AIF-förvaltare ska utforma beräkningsmodeller för tröskelvärden och justeringsfaktorer för swing pricing samt hur dessa ska tillämpas med utgångspunkt i bl.a. kraven på likabehandling och möjligheterna till insyn och kontroll. Med krav avses sådana krav som anges i 4 kap. 10 b § andra stycket lagen om värdepappersfonder.

Promemorian innehåller förslag om att reglera fondbolags användning av ett s.k. likviditetsverktyg som på engelska brukar benämnas swing pricing. Syftet med swing pricing är att motverka att de befintliga eller kvarvarande fondandelsägarna påverkas negativt av transaktionskostnader som uppstår för en värdepappersfond vid stora nettoinflöden eller nettoutflöden i fonden. Ett annat syfte är att göra värdepappersmarknaden mindre störningskänslig och därmed bidra till att värna den finansiella stabiliteten. Förslaget innebär att Finansinspektionen ska få ge tillstånd att använda swing pricing bara om

- den metod som fondbolaget tillämpar innebär att ett justerat fondandelsvärde beräknas och används,
- fondbolaget har den organisation, de system och den kompetens som krävs för att tillämpa metoden, och
- det förfarande som fondbolaget tillämpar när det använder metoden
 - är förenligt med fondandelsägarnas gemensamma intresse, och
 - ger betryggande möjligheter till insyn och kontroll.

I fondbestämmelserna ska det anges om justerat fondandelsvärde tillämpas och, i så fall, vilken metod som används för beräkningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om utformningen och tillämpningen av metoder för justerat fondandelsvärde och vilka krav ett fondbolag ska uppfylla när det använder en sådan metod.

Det som föreslås om fondbolag och värdepappersfonder ska gälla också för förvaltningsbolag när de förvaltar värdepappersfonder och AIF-förvaltare när de förvaltar specialfonder.

I promemorian föreslås även ändringar i kontoföringslagen och lagen om värdepappersmarknaden med anledning av EU:s förordning om en pilotordning för distribuerad databasteknik. Förordningen börjar tillämpas den 23 mars 2023. Förslagen innebär att Finansinspektionen ska få ta ut avgifter för prövning av ansökningar enligt förordningen. Förslagen innebär också att definitionen av finansiella instrument kompletteras så att det framgår att den inbegriper även sådana instrument som emitteras genom teknik för distribuerade liggare.

Lagändringarna som gäller fondförvaltare och fonder föreslås träda i kraft den 1 april 2023. Det föreslås övergångsbestämmelser som innebär att fondförvaltare får fortsätta att tillämpa justerat försäljnings- och inlösenpris fram till den 31 december 2023 eller, om ansökan om att få tillämpa justerat fondandelsvärde dessförinnan har getts in, till dess att ansökan har prövats slutligt eller den senare tidpunkt som Finansinspektionen bestämmer.

Promemorians lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2004:46) om värdepappersfonder¹ dels att 4 kap. 8 och 10 §§, 12 kap. 1 a och 10 §§ och 13 kap. 1 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas en ny paragraf, 4 kap. 10 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

8 §²

För varje värdepappersfond ska det finnas fondbestämmelser som upprättas av fondbolaget.

Fondbestämmelserna ska ange

1. namnet på fonden, fondbolaget och förvaringsinstitutet,
2. grunderna för fondens placeringsinriktning och för placeringen av fondmedlen, med särskild upplysning om huruvida medel ska placeras i sådana derivatinstrument som anges i 5 kap. 12 §,
3. vilka andelsklasser som ska finnas och vilka villkor som är förenade med dem,
4. om utdelning ska ske och, i så fall, grunderna och sättet för utdelning,
5. grunderna för beräkning av fondens och fondandelarnas värde, inklusive de värderingsprinciper som används vid värderingen av onoterade tillgångar och sådana derivatinstrument som anges i 5 kap. 12 § andra stycket,
6. grunderna för beräkning av försäljnings- och inlösenpris för fondandelarna,

7. om justerat fondandelsvärde tillämpas enligt 10 b § och, i så fall, vilken metod som används för beräkningen,

7. var och hur försäljning och inlösen av fondandelar ska ske,

8. var och hur försäljning och inlösen av fondandelar ska ske,

8. grunderna för beräkning av fondbolagets och förvaringsinstitutets ersättning från fonden,

9. grunderna för beräkning av fondbolagets och förvaringsinstitutets ersättning från fonden,

9. fondbolagets avgifter för försäljning, förvaltning och inlösen av andelar,

10. fondbolagets avgifter för försäljning, förvaltning och inlösen av andelar,

10. hur pantsättning av fondandelar ska gå till,

11. hur pantsättning av fondandelar ska gå till,

11. fondens räkenskapsår,

12. fondens räkenskapsår,

12. när och var försäljnings- och inlösenpriset för fondandelarna

13. när och var försäljnings- och inlösenpriset för fondandelarna

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2013:563.

² Senaste lydelse 2013:563.

samt fondens halvårsredogörelse och årsberättelse ska offentliggöras, samt

13. var ändringar av fondbestämmelserna ska tillkännages.

samt fondens halvårsredogörelse och årsberättelse ska offentliggöras, samt

14. var ändringar av fondbestämmelserna ska tillkännages.

För fonder där fondmedlen placeras enligt bestämmelserna i 5 kap. 8 §, ska det dessutom anges de emittenter eller garanter som gett ut eller garanterat sådana skuldförbindelser som fondmedlen till mer än 35 procent av fondens värde avses att placeras i.

10 §³

Andelarna i en värdepappersfond ska vara lika stora och medföra lika rätt till den egendom som ingår i fonden, om inte annat följer av andra stycket.

I en värdepappersfond får det finnas andelar av olika slag (andelsklasser). Andelarna i en andelsklass ska vara lika stora och medföra lika rätt till den egendom som ingår i fonden. Andelsklasser i en och samma fond får vara förenade med

1. villkor för

a) utdelning,

b) avgifter,

c) lägsta teckningsbelopp,

d) distribution av andelar,

e) valutasäkring, och

f) i vilken valuta andelarna tecknas och inlöses, och

2. villkor som framgår av föreskrifter som har meddelats med stöd av 13 kap. 1 § 10.

Värdet av en fondandel är fondens värde delat med antalet fondandelar. Om det finns andelsklasser ska värdet av en fondandel dock bestämmas med beaktande av de villkor som är förenade med andelsklassen.

2. villkor som framgår av föreskrifter som har meddelats med stöd av 13 kap. 1 § 15.

Värdet av en fondandel är fondens värde delat med antalet fondandelar. Om det finns andelsklasser ska värdet av en fondandel dock bestämmas med beaktande av de villkor som är förenade med andelsklassen. *Om fondbolaget har tillstånd som avses i 10 b § får värdet av en fondandel justeras enligt den paragrafen.*

Fondens värde beräknas enligt de grunder som anges i fondbestämmelserna. Den egendom som ingår i fonden ska värderas med ledning av gällande marknadsvärde.

Fondbolaget ska fortlöpande och minst en gång varje vecka beräkna och på lämpligt sätt offentliggöra fondandelsvärdet.

10 b §

Ett fondbolag får efter tillstånd av Finansinspektionen tillämpa en metod för att motverka att de

³ Senaste lydelse 2018:1790.

befintliga eller kvarvarande fondandelsägarna påverkas negativt av transaktionskostnader som uppstår för en värdepappersfond vid stora nettoinflöden eller nettoutflöden i fonden. Tillstånd får ges bara om

1. metoden innebär att ett justerat fondandelsvärde beräknas och används,

2. fondbolaget har den organisation, de system och den kompetens som krävs för att tillämpa metoden, och

3. det förfarande som fondbolaget tillämpar när det använder metoden

a) är förenligt med fondandelsägarnas gemensamma intresse, och

b) ger betryggande möjligheter till insyn och kontroll.

12 kap.

1 a §⁴

Finansinspektionen ska ingripa mot någon som ingår i ett fondbolags styrelse eller är dess verkställande direktör, eller ersättare för någon av dem, om fondbolaget

1. har fått tillstånd att driva fondverksamhet genom att lämna falska uppgifter eller på annat otillbörligt sätt,

2. tillhandahåller diskretionär portföljförvaltning i strid med 1 kap. 4 §,

3. påbörjar marknadsföring av en av bolaget förvaltd värdepappersfond i ett annat land inom EES innan en underrättelse om detta gjorts hos Finansinspektionen i enlighet med 2 kap. 15 c §,

4. inte uppfyller grundläggande krav på organisation och drift av verksamheten enligt 2 kap. 17 eller 17 f § eller föreskrifter som har meddelats med stöd av 13 kap. 1 § 11 avseende dessa bestämmelser,

5. åsidosätter sina skyldigheter eller på annat sätt överträder det som anges om uppdragsavtal i 4 kap. 4–6 §§ och 7 § första stycket,

6. påbörjar förvaltning och marknadsföring av en värdepappersfond utan att fondbestämmelserna godkänts enligt 4 kap. 9 §,

7. vid upprepade tillfällen låter bli att upprätta eller tillhandahålla informationsbroschyr, faktablad, årsberättelse och halvårsberättelse i enlighet med 4 kap. 15–21 §§,

8. vid upprepade tillfällen placerar medel i en värdepappersfond i strid med det som anges i 5 kap. 1, 3–22, 24 eller 25 § eller föreskrifter som har meddelats med stöd av

8. vid upprepade tillfällen placerar medel i en värdepappersfond i strid med det som anges i 5 kap. 1, 3–22, 24 eller 25 § eller föreskrifter som har meddelats med stöd av

13 kap. 1 § 20, 21, 23 och 24
avseende dessa bestämmelser,

9. inte uppfyller kraven på hantering av risker i 5 kap. 2 § första eller andra stycket eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av 13 kap. 1 § 22 avseende dessa bestämmelser,

10. i strid med 11 kap. 5 § första stycket låter bli att till Finansinspektionen anmäla sådana förvärv och avyttringar som avses där,

11. i strid med 11 kap. 5 § tredje stycket låter bli att till Finansinspektionen anmäla namnen på de ägare som har ett kvalificerat innehav av aktier i bolaget samt storleken på innehavet, eller

12. har befunnits ansvarigt för en allvarlig, upprepad eller systematisk överträdelse av lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism eller föreskrifter som har meddelats med stöd av den lagen.

Om en sådan person som anges i första stycket omfattas av tillstånds- eller underrättelseskyldighet enligt 11 kap. 1 eller 4 § för förvärv eller avyttring av aktier i bolaget, ska första stycket 10 och 11 inte gälla för den personen i fråga om dessa aktier.

Ett ingripande enligt första stycket får ske endast om bolagets överträdelse är allvarlig och personen i fråga uppsåtlig eller av grov oaktsamhet har orsakat överträdelsen. Ingripande sker genom

1. beslut att personen i fråga under en viss tid, lägst tre och högst tio år, eller, för upprepade allvarliga överträdelser, permanent inte får vara styrelseledamot eller verkställande direktör i ett fondbolag, eller ersättare för någon av dem, eller

2. beslut om sanktionsavgift.

10 §⁵

Om ett fondbolag inte i tid lämnar de upplysningar som det är skyldigt att göra enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 13 kap. 1 § 31, får Finansinspektionen besluta att bolaget ska betala en förseningsavgift på högst 100 000 kronor.

Avgiften tillfaller staten.

Om ett fondbolag inte i tid lämnar de upplysningar som det är skyldigt att göra enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 13 kap. 1 § 32, får Finansinspektionen besluta att bolaget ska betala en förseningsavgift på högst 100 000 kronor.

13 kap.

1 §⁶

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka åtgärder ett fondbolag ska vidta om det tar emot medel med redovisningsskyldighet enligt 1 kap. 4 § eller 7 kap. 1 §,

⁵ Senaste lydelse 2022:195.

⁶ Senaste lydelse 2022:195.

2. hur ett förvaltningsbolag eller fondföretag ska tillhandahålla information om de uppgifter som avses i 1 kap. 6 c § första stycket och 8 § första stycket,

3. på vilket språk ett förvaltningsbolag eller fondföretag ska tillhandahålla funktionerna i 1 kap. 6 c § första stycket och 8 § första stycket,

4. på vilket språk ett fondföretag ska tillhandahålla information enligt 1 kap. 9 § första stycket 1 och 2 och 9 a § första stycket,

5. hur ett fondföretag ska offentliggöra avsikten att upphöra med marknadsföringen av andelar i företaget enligt 1 kap. 9 § första stycket 2,

6. hur medel för distanskommunikation får användas när ett fondföretag som har upphört med marknadsföring i Sverige av andelar i företaget ska tillhandahålla kvarvarande andelsägare här i landet information enligt 1 kap. 9 a § första stycket,

7. vilka poster som får räknas in i startkapitalet enligt 2 kap. 4 §,

8. vilka poster som får räknas in i egna medel enligt 2 kap. 8–10 §§,

9. på vilket språk underrättelsen enligt 2 kap. 15 c § första stycket ska skrivas,

10. hur fondbolaget ska offentliggöra handlingarna enligt 2 kap. 15 c § fjärde stycket,

11. vad ett fondbolag ska iaktta för att uppfylla skyldigheterna i 2 kap. 17, 17 c och 17 f §§,

12. vilka åtgärder ett fondbolag ska vidta för att uppfylla de krav som följer av 2 kap. 17 g §,

13. hur uppgifter enligt 2 kap. 20 § första stycket ska lämnas,

14. vilken information som ska lämnas i underrättelsen till andelsägare enligt 4 kap. 9 a § och på vilket sätt underrättelsen ska lämnas,

15. villkor som en andelsklass får vara förenad med enligt 4 kap. 10 § andra stycket 2 och under vilka förutsättningar en andelsklass får vara förenad med ett visst villkor,

16. utformningen och tillämpningen av metoder för justerat fondandelsvärde enligt 4 kap. 10 b § och vilka krav ett fondbolag ska uppfylla när det använder en sådan metod,

16. tillhandahållande av informationsbroschyr och faktablad enligt 4 kap. 20 §,

17. tillhandahållande av informationsbroschyr och faktablad enligt 4 kap. 20 §,

17. på vilket språk informationen enligt 4 kap. 20 § ska tillhandahållas,

18. på vilket språk informationen enligt 4 kap. 20 § ska tillhandahållas,

18. hur volatiliteten i skillnaden mellan fondens avkastning och jämförelseindexets avkastning enligt 4 kap. 26 § ska beräknas,

19. hur volatiliteten i skillnaden mellan fondens avkastning och jämförelseindexets avkastning enligt 4 kap. 26 § ska beräknas,

19. hur informationen enligt 4 kap. 28 § ska presenteras,

20. hur informationen enligt 4 kap. 28 § ska presenteras,

20. kriterier för de finansiella tillgångar som medel i en värdepappersfond får placeras i enligt 5 kap. 1 § andra stycket första meningen,

21. kriterier för de finansiella tillgångar som medel i en värdepappersfond får placeras i enligt 5 kap. 1 § andra stycket första meningen,

21. vilka tekniker och instrument ett fondbolag får använda enligt 5 kap. 1 § tredje stycket samt villkor och gränser för sådan användning,

22. det system för riskhantering ett fondbolag ska ha enligt 5 kap. 2 § första och andra styckena,

23. kriterier för indexfonder enligt 5 kap. 7 §,

24. beräkning av exponeringar enligt 5 kap. 13 och 14 §§,

25. på vilket sätt underrättelsen till andelsägarna enligt 5 a kap. 7 § ska lämnas,

26. vilka fel och försummelser som ska rapporteras enligt 5 a kap. 18 §,

27. förutsättningar för överföring av finansiella instrument och förvaltning enligt 5 a kap. 37 och 46 §§,

28. vilka åtgärder ett fondbolag ska vidta för att uppfylla de krav som följer av bestämmelserna i 7 kap. 3 §,

29. vad informationen enligt 8 kap. 8 § ska innehålla, hur den ska utformas, på vilket sätt den ska tillhandahållas och vad som ska bifogas informationen,

30. på vilket språk de handlingar som ska lämnas tillsammans med ansökan enligt 8 kap. 19 § ska upprättas,

31. vilka upplysningar fondbolag, förvaltningsbolag, fondföretag samt förvaringsinstitut ska lämna till Finansinspektionen enligt 10 kap. 2 § första stycket och när upplysningarna ska lämnas, och

32. sådana avgifter som avses i 10 kap. 11 §.

22. vilka tekniker och instrument ett fondbolag får använda enligt 5 kap. 1 § tredje stycket samt villkor och gränser för sådan användning,

23. det system för riskhantering ett fondbolag ska ha enligt 5 kap. 2 § första och andra styckena,

24. kriterier för indexfonder enligt 5 kap. 7 §,

25. beräkning av exponeringar enligt 5 kap. 13 och 14 §§,

26. på vilket sätt underrättelsen till andelsägarna enligt 5 a kap. 7 § ska lämnas,

27. vilka fel och försummelser som ska rapporteras enligt 5 a kap. 18 §,

28. förutsättningar för överföring av finansiella instrument och förvaltning enligt 5 a kap. 37 och 46 §§,

29. vilka åtgärder ett fondbolag ska vidta för att uppfylla de krav som följer av bestämmelserna i 7 kap. 3 §,

30. vad informationen enligt 8 kap. 8 § ska innehålla, hur den ska utformas, på vilket sätt den ska tillhandahållas och vad som ska bifogas informationen,

31. på vilket språk de handlingar som ska lämnas tillsammans med ansökan enligt 8 kap. 19 § ska upprättas,

32. vilka upplysningar fondbolag, förvaltningsbolag, fondföretag samt förvaringsinstitut ska lämna till Finansinspektionen enligt 10 kap. 2 § första stycket och när upplysningarna ska lämnas, och

33. sådana avgifter som avses i 10 kap. 11 §.

1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2023.

2. Ett fondbolag eller ett förvaltningsbolag som förvaltar en värdepappersfond och som vid utgången av mars 2023 får tillämpa justerat försäljnings- och inlösenpris för fondandelarna ska få fortsätta att göra det fram till den 31 december 2023 eller, om en ansökan om ändring av fond-

Prop. 2022/23:65
Bilaga 2

bestämmelser som avser bestämmelserna i 4 kap. 8 § andra stycket 7 i den nya lydelsen dessförinnan har getts in, till dess att ansökan har prövats slutligt eller till den senare tidpunkt som Finansinspektionen bestämmer.

Härigenom föreskrivs att 15 kap. 2 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 kap.

2 §¹

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta för att uppfylla de krav som följer av 3 kap. 2 § tredje stycket,

2. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta om förvaltaren tar emot medel med redovisningsskyldighet enligt 3 kap. 2 a §,

3. vad en AIF-förvaltare ska iaktta för att uppfylla skyldigheterna i 4 kap. 2 § första stycket 4 och 3 § andra stycket och 5 kap. 5 § tredje stycket,

4. hur en AIF-förvaltare ska lämna uppgifter enligt 4 kap. 5 c § och 6 kap. 2 c § första stycket och hur den sonderande marknadsföringen ska dokumenteras enligt 4 kap. 5 b § första stycket 3 och 6 kap. 2 b § första stycket,

5. tillhandahållande av information om de uppgifter som utförs genom sådana funktioner som avses i 5 kap. 2 § andra stycket 4, 6 § första stycket och 11 § första stycket 1,

6. på vilket språk en AIF-förvaltare ska tillhandahålla funktionerna i 5 kap. 2 § andra stycket 4, 6 § första stycket och 11 § första stycket 1,

7. hur en AIF-förvaltare ska offentliggöra avsikten att upphöra med marknadsföring enligt 5 kap. 7 a § första stycket 2,

8. hur medel för distanskommunikation får användas när en AIF-förvaltare som efter en anmälan enligt 5 kap. 7 a § har upphört med marknadsföring i Sverige av andelar eller aktier i en alternativ investeringsfond ska tillhandahålla kvarvarande andels- eller aktieägare i fonden här i landet information enligt 5 kap. 7 c § första stycket,

9. vilka poster som får räknas in i startkapitalet och kapitalbasen enligt 7 kap. 1–4 §§,

10. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta för att uppfylla de krav som följer av 8 kap. 1 a §,

11. vilka uppgifter som ska ingå i en underrättelse enligt 8 kap. 14 § och i en ansökan om godkännande enligt 8 kap. 16 §, samt vilken information och vilka handlingar som samtidigt ska lämnas till Finansinspektionen,

12. en AIF-förvaltares ersättningsystem och vad förvaltaren ska iaktta för att uppfylla villkoren enligt 8 kap. 22 §,

13. hur uppgifter enligt 8 kap. 25 § första stycket ska lämnas,

14. vilka uppgifter som ska ingå i en informationsbroschyr enligt 10 kap. 1 § och 12 kap. 7 §,

¹ Senaste lydelse 2022:196.

15. vilka uppgifter som ska ingå i ett faktablad enligt 10 kap. 2 § och 12 kap. 8 §,
16. tillhandahållande av informationsbroschyr och faktablad enligt 10 kap. 3 §,
17. hur volatiliteten i skillnaden mellan fondens avkastning och jämförelseindexets avkastning enligt 10 kap. 14 § ska beräknas,
18. hur informationen enligt 10 kap. 16 § ska presenteras,
19. vilka uppgifter som ska ingå i underrättelser enligt 11 kap. 4, 5 och 7 §§ samt vilken information och vilka handlingar som samtidigt ska lämnas till Finansinspektionen,
20. vad AIF-förvaltaren ska iakt- 20. vad AIF-förvaltaren ska iakt-
ta för att uppfylla bestämmelserna i ta för att uppfylla bestämmelserna i
12 kap. 3 §, 12 kap. 3 och 5 §§,
21. innehåll i årsberättelser och halvårsredogörelser enligt 12 kap. 10 §,
22. kriterier för de finansiella tillgångar som medel i en specialfond får placeras i, vilka tekniker och instrument en AIF-förvaltare får använda samt villkor och gränser för sådan användning, det system för riskhantering som en AIF-förvaltare som förvaltar specialfonder ska ha och beräkning av exponering enligt 12 kap. 13 §,
23. på vilket sätt underrättelse ska lämnas, vilka fel och försummelser som ska rapporteras till Finansinspektionen samt förutsättningar för överföring av finansiella instrument och förvaltning enligt 12 kap. 14 §,
24. hur beräkning och redovisning av en specialfonds risknivå ska utföras enligt 12 kap. 15 §,
25. vilken information som ska lämnas till andelsägare, hur den ska utformas, på vilket sätt den ska tillhandahållas och vad som ska bifogas informationen enligt 12 kap. 16 §,
26. vad som vid förvaltning av specialfonder ska iaktas för att uppfylla skyldigheterna i 12 kap. 19 §,
27. vilka upplysningar AIF-förvaltare ska lämna till Finansinspektionen enligt 13 kap. 6 §,
28. avgifter enligt 13 kap. 15 §, samt
29. på vilket språk handlingar som avses i denna lag ska upprättas.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (2022:200) om
ändring i lagen (2021:109) om ändring i lagen
(2019:542) om ändring i lagen (2018:545) om ändring i
lagen (2017:1148) om ändring i lagen (2014:797) om
ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa
investeringsfonder

Härigenom föreskrivs att 15 kap. 2 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder i stället för lydelsen enligt lagen (2022:200) om ändring i lagen (2021:109) om ändring i lagen (2019:542) om ändring i lagen (2018:1798) om ändring i lagen (2018:545) om ändring i lagen (2017:1148) om ändring i lagen (2014:797) om ändring i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2022:200

Föreslagen lydelse

15 kap.

2 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta för att uppfylla de krav som följer av 3 kap. 2 § tredje stycket,

2. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta om förvaltaren tar emot medel med redovisningsskyldighet enligt 3 kap. 2 a §,

3. vad en AIF-förvaltare ska iaktta för att uppfylla skyldigheterna i 4 kap. 2 § första stycket 4 och 8 § tredje stycket och 5 kap. 5 § tredje stycket,

4. hur en AIF-förvaltare ska lämna uppgifter enligt 4 kap. 5 c § och 6 kap. 2 c § första stycket och hur den sonderande marknadsföringen ska dokumenteras enligt 4 kap. 5 b § första stycket 3 och 6 kap. 2 b § första stycket,

5. tillhandahållande av information om de uppgifter som utförs genom sådana funktioner som avses i 5 kap. 2 § andra stycket 4, 6 § första stycket och 11 § första stycket 1,

6. på vilket språk en AIF-förvaltare ska tillhandahålla funktionerna i 5 kap. 2 § andra stycket 4, 6 § första stycket och 11 § första stycket 1,

7. hur en AIF-förvaltare ska offentliggöra avsikten att upphöra med marknadsföring enligt 5 kap. 7 a § första stycket 2,

8. hur medel för distanskommunikation får användas när en AIF-förvaltare som efter en anmälan enligt 5 kap. 7 a § har upphört med marknadsföring i Sverige av andelar eller aktier i en alternativ investeringsfond ska tillhandahålla kvarvarande andels- eller aktieägare i fonden här i landet information enligt 5 kap. 7 c § första stycket,

9. vilka poster som får räknas in i startkapitalet och kapitalbasen enligt 7 kap. 1–4 §§,

10. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta för att uppfylla de krav som följer av 8 kap. 1 a §,

11. vilka uppgifter som ska ingå i en underrättelse enligt 8 kap. 14 § och i en ansökan om godkännande enligt 8 kap. 16 §, samt vilken information och vilka handlingar som samtidigt ska lämnas till Finansinspektionen,
12. en AIF-förvaltares ersättningssystem och vad förvaltaren ska iaktta för att uppfylla villkoren enligt 8 kap. 22 §,
13. hur uppgifter enligt 8 kap. 25 § första stycket ska lämnas,
14. vilka uppgifter som ska ingå i en informationsbroschyr enligt 10 kap. 1 § och 12 kap. 7 §,
15. vilka uppgifter som ska ingå i ett faktablad enligt 10 kap. 2 § och 12 kap. 8 §,
16. tillhandahållande av informationsbroschyr och faktablad enligt 10 kap. 3 §,
17. hur volatiliteten i skillnaden mellan fondens avkastning och jämförelseindexets avkastning enligt 10 kap. 14 § ska beräknas,
18. hur informationen enligt 10 kap. 16 § ska presenteras,
19. vilka uppgifter som ska ingå i underrättelser enligt 11 kap. 4, 5 och 7 §§ samt vilken information och vilka handlingar som samtidigt ska lämnas till Finansinspektionen,
20. vad AIF-förvaltaren ska iakt- ta för att uppfylla bestämmelserna i 12 kap. 3 §,
20. vad AIF-förvaltaren ska iakt- ta för att uppfylla bestämmelserna i 12 kap. 3 och 5 §§,
21. innehåll i årsberättelser och halvårsredogörelser enligt 12 kap. 10 §,
22. kriterier för de finansiella tillgångar som medel i en specialfond får placeras i, vilka tekniker och instrument en AIF-förvaltare får använda samt villkor och gränser för sådan användning, det system för riskhantering som en AIF-förvaltare som förvaltar specialfonder ska ha och beräkning av exponeringar enligt 12 kap. 13 §,
23. på vilket sätt underrättelse ska lämnas, vilka fel och försummelser som ska rapporteras till Finansinspektionen samt förutsättningar för överföring av finansiella instrument och förvaltning enligt 12 kap. 14 §,
24. hur beräkning och redovisning av en specialfonds risknivå ska utföras enligt 12 kap. 15 §,
25. vilken information som ska lämnas till andelsägare, hur den ska utformas, på vilket sätt den ska tillhandahållas och vad som ska bifogas informationen enligt 12 kap. 16 §,
26. vad som vid förvaltning av specialfonder ska iaktas för att uppfylla skyldigheterna i 12 kap. 19 §,
27. vilka upplysningar AIF-förvaltare ska lämna till Finansinspektionen enligt 13 kap. 6 §,
28. avgifter enligt 13 kap. 15 §, samt
29. på vilket språk handlingar som avses i denna lag ska upprättas.

Förslag till lag om ändring i lagen (2022:201) om
ändring i lagen (2021:110) om ändring i lagen
(2019:543) om ändring i lagen (2018:546) om ändring i
lagen (2017:1149) om ändring i lagen (2014:798) om
ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa
investeringsfonder

Härigenom föreskrivs att 15 kap. 2 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder i stället för lydelsen enligt lagen (2022:201) om ändring i lagen (2021:110) om ändring i lagen (2019:543) om ändring i lagen (2018:1799) om ändring i lagen (2018:546) om ändring i lagen (2017:1149) om ändring i lagen (2014:798) om ändring i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2022:201

Föreslagen lydelse

15 kap.

2 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta för att uppfylla de krav som följer av 3 kap. 2 § tredje stycket,

2. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta om förvaltaren tar emot medel med redovisningsskyldighet enligt 3 kap. 2 a §,

3. vad en AIF-förvaltare ska iaktta för att uppfylla skyldigheterna i 4 kap. 2 § första stycket 4,

4. hur en AIF-förvaltare ska lämna uppgifter enligt 4 kap. 5 c § och 6 kap. 2 c § första stycket och hur den sonderande marknadsföringen ska dokumenteras enligt 4 kap. 5 b § första stycket 3 och 6 kap. 2 b § första stycket,

5. tillhandahållande av information om de uppgifter som utförs genom sådana funktioner som avses i 5 kap. 2 § andra stycket 4, 6 § första stycket och 11 § första stycket 1,

6. på vilket språk en AIF-förvaltare ska tillhandahålla funktionerna i 5 kap. 2 § andra stycket 4, 6 § första stycket och 11 § första stycket 1,

7. hur en AIF-förvaltare ska offentliggöra avsikten att upphöra med marknadsföring enligt 5 kap. 7 a § första stycket 2,

8. hur medel för distanskommunikation får användas när en AIF-förvaltare som efter en anmälan enligt 5 kap. 7 a § har upphört med marknadsföring i Sverige av andelar eller aktier i en alternativ investeringsfond ska tillhandahålla kvarvarande andels- eller aktieägare i fonden här i landet information enligt 5 kap. 7 c § första stycket,

9. vilka poster som får räknas in i startkapitalet och kapitalbasen enligt 7 kap. 1–4 §§,

10. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta för att uppfylla de krav som följer av 8 kap. 1 a §,

11. vilka uppgifter som ska ingå i en underrättelse enligt 8 kap. 14 § och i en ansökan om godkännande enligt 8 kap. 16 §, samt vilken information och vilka handlingar som samtidigt ska lämnas till Finansinspektionen,

12. en AIF-förvaltarens ersättningsssystem och vad förvaltaren ska iaktta för att uppfylla villkoren enligt 8 kap. 22 §,
13. hur uppgifter enligt 8 kap. 25 § första stycket ska lämnas,
14. vilka uppgifter som ska ingå i en informationsbroschyr enligt 10 kap. 1 § och 12 kap. 7 §,
15. vilka uppgifter som ska ingå i ett faktablad enligt 10 kap. 2 § och 12 kap. 8 §,
16. tillhandahållande av informationsbroschyr och faktablad enligt 10 kap. 3 §,
17. hur volatiliteten i skillnaden mellan fondens avkastning och jämförelseindexets avkastning enligt 10 kap. 14 § ska beräknas,
18. hur informationen enligt 10 kap. 16 § ska presenteras,
19. vilka uppgifter som ska ingå i underrättelser enligt 11 kap. 4, 5 och 7 §§ samt vilken information och vilka handlingar som samtidigt ska lämnas till Finansinspektionen,
20. vad AIF-förvaltaren ska iakt- 20. vad AIF-förvaltaren ska iakt-
ta för att uppfylla bestämmelserna i ta för att uppfylla bestämmelserna i
12 kap. 3 §, 12 kap. 3 och 5 §§,
21. innehåll i årsberättelser och halvårsredogörelser enligt 12 kap. 10 §,
22. kriterier för de finansiella tillgångar som medel i en specialfond får placeras i, vilka tekniker och instrument en AIF-förvaltare får använda samt villkor och gränser för sådan användning, det system för riskhantering som en AIF-förvaltare som förvaltar specialfonder ska ha och beräkning av exponeringar enligt 12 kap. 13 §,
23. på vilket sätt underrättelse ska lämnas, vilka fel och försummelser som ska rapporteras till Finansinspektionen samt förutsättningar för överföring av finansiella instrument och förvaltning enligt 12 kap. 14 §,
24. hur beräkning och redovisning av en specialfonds risknivå ska utföras enligt 12 kap. 15 §,
25. vilken information som ska lämnas till andelsägare, hur den ska utformas, på vilket sätt den ska tillhandahållas och vad som ska bifogas informationen enligt 12 kap. 16 §,
26. vad som vid förvaltning av specialfonder ska iaktas för att uppfylla skyldigheterna i 12 kap. 19 §,
27. vilka upplysningar AIF-förvaltare ska lämna till Finansinspektionen enligt 13 kap. 6 §,
28. avgifter enligt 13 kap. 15 §, samt
29. på vilket språk handlingar som avses i denna lag ska upprättas.

Efter remiss har yttranden kommit in från Centrala studiestödsnämnden, Euroclear Sweden AB, Finansinspektionen, Fondbolagens förening, Försäkringskassan, Förvaltningsrätten i Stockholm, Kammarrätten i Stockholm, Konkurrensverket, Konsumentverket, Pensionsmyndigheten, Regelrådet, Skatteverket, Sparbankernas Riksförbund, Svensk Värdepappersmarknad, Svenska Bankföreningen, Sveriges Aktiesparares Riksförbund och Sveriges riksbank.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att lämna några synpunkter: Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, juridiska institutionen, Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet, Konsumenternas Bank- och finansbyrå, Nasdaq Stockholm AB, Nordic Growth Market NGM AB, Näringslivets Regelnämnd, Sjunde AP-fonden, Spotlight Group AB, Svensk Försäkring, Svenskt Näringsliv, Sveriges advokatsamfund, Sveriges konsumenter och Swedish Private Equity & Venture Capital Association, SVCA.

Lagrådsremissens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder

Häri genom föreskrivs i fråga om lagen (2004:46) om värdepappersfonder¹ dels att 4 kap. 8 och 10 §§, 12 kap. 1 a och 10 §§ och 13 kap. 1 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas en ny paragraf, 4 kap. 10 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

8 §²

För varje värdepappersfond ska det finnas fondbestämmelser som upprättas av fondbolaget.

Fondbestämmelserna ska ange

1. namnet på fonden, fondbolaget och förvaringsinstitutet,
2. grunderna för fondens placeringsinriktning och för placeringen av fondmedlen, med särskild upplysning om huruvida medel ska placeras i sådana derivatinstrument som anges i 5 kap. 12 §,
3. vilka andelsklasser som ska finnas och vilka villkor som är förenade med dem,
4. om utdelning ska ske och, i så fall, grunderna och sättet för utdelning,
5. grunderna för beräkning av fondens och fondandelarnas värde, inklusive de värderingsprinciper som används vid värderingen av onoterade tillgångar och sådana derivatinstrument som anges i 5 kap. 12 § andra stycket,
6. grunderna för beräkning av försäljnings- och inlösenpris för fondandelarna,

7. om justerat fondandelsvärde tillämpas enligt 10 b § och, i så fall, vilken metod som används för beräkningen,

7. var och hur försäljning och inlösen av fondandelar ska ske,

8. var och hur försäljning och inlösen av fondandelar ska ske,

8. grunderna för beräkning av fondbolagets och förvaringsinstitutets ersättning från fonden,

9. grunderna för beräkning av fondbolagets och förvaringsinstitutets ersättning från fonden,

9. fondbolagets avgifter för försäljning, förvaltning och inlösen av andelar,

10. fondbolagets avgifter för försäljning, förvaltning och inlösen av andelar,

10. hur pantsättning av fondandelar ska gå till,

11. hur pantsättning av fondandelar ska gå till,

11. fondens räkenskapsår,

12. fondens räkenskapsår,

12. när och var försäljnings- och inlösenpriset för fondandelarna

13. när och var försäljnings- och inlösenpriset för fondandelarna

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2013:563.

² Senaste lydelse 2013:563.

samt fondens halvårsredogörelse och årsberättelse ska offentliggöras, samt

13. var ändringar av fondbestämmelserna ska tillkännages.

För fonder där fondmedlen placeras enligt bestämmelserna i 5 kap. 8 §, ska det dessutom anges de emittenter eller garanter som gett ut eller garanterat sådana skuldförbindelser som fondmedlen till mer än 35 procent av fondens värde avses att placeras i.

samt fondens halvårsredogörelse och årsberättelse ska offentliggöras, samt

14. var ändringar av fondbestämmelserna ska tillkännages.

Prop. 2022/23:65
Bilaga 4

Lydelse enligt prop. 2022/23:8

Föreslagen lydelse

10 §

Andelarna i en värdepappersfond ska vara lika stora och medföra lika rätt till den egendom som ingår i fonden, om inte annat följer av andra stycket.

I en värdepappersfond får det finnas andelar av olika slag (andelsklasser). Andelarna i en andelsklass ska vara lika stora och medföra lika rätt till den egendom som ingår i fonden. Andelsklasser i en och samma fond får vara förenade med

1. villkor för

a) utdelning,

b) avgifter,

c) lägsta teckningsbelopp,

d) distribution av andelar,

e) valutasäkring, och

f) i vilken valuta andelarna tecknas och inlöses, och

2. villkor som framgår av föreskrifter som har meddelats med stöd av 13 kap. 1 § 15.

Värdet av en fondandel är fondens värde delat med antalet fondandelar. Om det finns andelsklasser ska värdet av en fondandel dock bestämmas med beaktande av de villkor som är förenade med andelsklassen.

Värdet av en fondandel är fondens värde delat med antalet fondandelar. Om det finns andelsklasser ska värdet av en fondandel dock bestämmas med beaktande av de villkor som är förenade med andelsklassen. *Om fondbolaget har tillstånd som avses i 10 b § får värdet av en fondandel justeras enligt den paragrafen.*

Fondens värde beräknas enligt de grunder som anges i fondbestämmelserna. Den egendom som ingår i fonden ska värderas med ledning av gällande marknadsvärde.

Fondbolaget ska fortlöpande och minst en gång varje vecka beräkna och på lämpligt sätt offentliggöra fondandelsvärdet.

10 b §

Ett fondbolag får efter tillstånd av Finansinspektionen tillämpa en metod för att motverka att de befintliga eller kvarvarande fondandelsägarna påverkas negativt av transaktionskostnader som uppstår för en värdepappersfond vid betydande nettoflöden in i eller ut ur fonden.

Tillstånd får ges bara om

1. metoden innebär att ett justerat fondandelsvärde beräknas och används,

2. fondbolaget har den organisation, de system och den kompetens som krävs för att tillämpa metoden, och

3. det förfarande som fondbolaget tillämpar när det använder metoden

a) är förenligt med fondandelsägarnas gemensamma intresse, och

b) ger betryggande möjligheter till insyn och kontroll.

12 kap.

1 a §³

Finansinspektionen ska ingripa mot någon som ingår i ett fondbolags styrelse eller är dess verkställande direktör, eller ersättare för någon av dem, om fondbolaget

1. har fått tillstånd att driva fondverksamhet genom att lämna falska uppgifter eller på annat otillbörligt sätt,

2. tillhandahåller diskretionär portföljförvaltning i strid med 1 kap. 4 §,

3. påbörjar marknadsföring av en av bolaget förvaltd värdepappersfond i ett annat land inom EES innan en underrättelse om detta gjorts hos Finansinspektionen i enlighet med 2 kap. 15 c §,

4. inte uppfyller grundläggande krav på organisation och drift av verksamheten enligt 2 kap. 17 eller 17 f § eller föreskrifter som har meddelats med stöd av 13 kap. 1 § 11 avseende dessa bestämmelser,

5. åsidosätter sina skyldigheter eller på annat sätt överträder det som anges om uppdragsavtal i 4 kap. 4–6 §§ och 7 § första stycket,

5. åsidosätter sina skyldigheter eller på annat sätt överträder det som anges om uppdragsavtal i någon av 4 kap. 4–6 §§ eller 7 § första stycket,

6. påbörjar förvaltning och marknadsföring av en värdepappersfond utan att fondbestämmelserna godkänts enligt 4 kap. 9 §,

7. vid upprepade tillfällen låter bli att upprätta eller tillhandahålla informationsbroschyr, faktablad, årsberättelse och halvårsberättelse i enlighet med 4 kap. 15–21 §§,

8. vid upprepade tillfällen placerar medel i en värdepappersfond i strid med det som anges i 5 kap. 1, 3–22, 24 eller 25 § eller föreskrifter som har meddelats med stöd av 13 kap. 1 § 20, 21, 23 och 24 avseende dessa bestämmelser,

9. inte uppfyller kraven på hantering av risker i 5 kap. 2 § första eller andra stycket eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av 13 kap. 1 § 22 avseende dessa bestämmelser,

10. i strid med 11 kap. 5 § första stycket låter bli att till Finansinspektionen anmäla sådana förvärv och avyttringar som avses där,

11. i strid med 11 kap. 5 § tredje stycket låter bli att till Finansinspektionen anmäla namnen på de ägare som har ett kvalificerat innehav av aktier i bolaget samt storleken på innehavet, eller

12. har befunnits ansvarigt för en allvarlig, upprepad eller systematisk överträdelse av lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism eller föreskrifter som har meddelats med stöd av den lagen.

Om en sådan person som anges i första stycket omfattas av tillstånds- eller underrättelseskyldighet enligt 11 kap. 1 eller 4 § för förvärv eller avyttring av aktier i bolaget, ska första stycket 10 och 11 inte gälla för den personen i fråga om dessa aktier.

Ett ingripande enligt första stycket får ske endast om bolagets överträdelse är allvarlig och personen i fråga uppsåtlig eller av grov oaktsamhet har orsakat överträdelsen.

Ingripande sker genom

1. beslut att personen i fråga under en viss tid, lägst tre och högst tio år, eller, för upprepade allvarliga överträdelser, permanent inte får vara styrelseledamot eller verkställande direktör i ett fondbolag, eller ersättare för någon av dem, eller

2. beslut om sanktionsavgift.

10 §⁴

Om ett fondbolag inte i tid lämnar de upplysningar som det är skyldigt att göra enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 13 kap. 1 § 31, får Finansinspektionen besluta att bolaget ska betala

Om ett fondbolag inte i tid lämnar de upplysningar som det är skyldigt att göra enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 13 kap. 1 § 32, får Finansinspektionen besluta att bolaget ska betala

⁴ Senaste lydelse 2022:195.

Avgiften tillfaller staten.

13 kap.

1 §⁵

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka åtgärder ett fondbolag ska vidta om det tar emot medel med redovisningsskyldighet enligt 1 kap. 4 § eller 7 kap. 1 §,

2. hur ett förvaltningsbolag eller fondföretag ska tillhandahålla information om de uppgifter som avses i 1 kap. 6 c § första stycket och 8 § första stycket,

3. på vilket språk ett förvaltningsbolag eller fondföretag ska tillhandahålla funktionerna i 1 kap. 6 c § första stycket och 8 § första stycket,

4. på vilket språk ett fondföretag ska tillhandahålla information enligt 1 kap. 9 § första stycket 1 och 2 och 9 a § första stycket,

5. hur ett fondföretag ska offentliggöra avsikten att upphöra med marknadsföringen av andelar i företaget enligt 1 kap. 9 § första stycket 2,

6. hur medel för distanskommunikation får användas när ett fondföretag som har upphört med marknadsföring i Sverige av andelar i företaget ska tillhandahålla kvarvarande andelsägare här i landet information enligt 1 kap. 9 a § första stycket,

7. vilka poster som får räknas in i startkapitalet enligt 2 kap. 4 §,

8. vilka poster som får räknas in i egna medel enligt 2 kap. 8–10 §§,

9. på vilket språk underrättelsen enligt 2 kap. 15 c § första stycket ska skrivas,

10. hur fondbolaget ska offentliggöra handlingarna enligt 2 kap. 15 c § fjärde stycket,

11. vad ett fondbolag ska iaktta för att uppfylla skyldigheterna i 2 kap. 17, 17 c och 17 f §§,

12. vilka åtgärder ett fondbolag ska vidta för att uppfylla de krav som följer av 2 kap. 17 g §,

13. hur uppgifter enligt 2 kap. 20 § första stycket ska lämnas,

14. vilken information som ska lämnas i underrättelsen till andelsägare enligt 4 kap. 9 a § och på vilket sätt underrättelsen ska lämnas,

15. villkor som en andelsklass får vara förenad med enligt 4 kap. 10 § andra stycket 2 och under vilka förutsättningar en andelsklass får vara förenad med ett visst villkor,

16. utformningen och tillämpningen av metoder för justerat fondandelsvärde enligt 4 kap. 10 b § och vilka krav ett fondbolag ska uppfylla när det använder en sådan metod,

16. tillhandahållande av informationsbroschyr och faktablad enligt 4 kap. 20 §,

17. tillhandahållande av informationsbroschyr och faktablad enligt 4 kap. 20 §,

17. på vilket språk informationen enligt 4 kap. 20 § ska tillhandahållas,

18. hur volatiliteten i skillnaden mellan fondens avkastning och jämförelseindexets avkastning enligt 4 kap. 26 § ska beräknas,

19. hur informationen enligt 4 kap. 28 § ska presenteras,

20. kriterier för de finansiella tillgångar som medel i en värdepappersfond får placeras i enligt 5 kap. 1 § andra stycket första meningen,

21. vilka tekniker och instrument ett fondbolag får använda enligt 5 kap. 1 § tredje stycket samt villkor och gränser för sådan användning,

22. det system för riskhantering ett fondbolag ska ha enligt 5 kap. 2 § första och andra styckena,

23. kriterier för indexfonder enligt 5 kap. 7 §,

24. beräkning av exponeringar enligt 5 kap. 13 och 14 §§,

25. på vilket sätt underrättelsen till andelsägarna enligt 5 a kap. 7 § ska lämnas,

26. vilka fel och försummelser som ska rapporteras enligt 5 a kap. 18 §,

27. förutsättningar för överföring av finansiella instrument och förvaltning enligt 5 a kap. 37 och 46 §§,

28. vilka åtgärder ett fondbolag ska vidta för att uppfylla de krav som följer av bestämmelserna i 7 kap. 3 §,

29. vad informationen enligt 8 kap. 8 § ska innehålla, hur den ska utformas, på vilket sätt den ska tillhandahållas och vad som ska bifogas informationen,

30. på vilket språk de handlingar som ska lämnas tillsammans med ansökan enligt 8 kap. 19 § ska upprättas,

31. vilka upplysningar fondbolag, förvaltningsbolag, fondföretag samt förvaringsinstitut ska

18. på vilket språk informationen enligt 4 kap. 20 § ska tillhandahållas,

19. hur volatiliteten i skillnaden mellan fondens avkastning och jämförelseindexets avkastning enligt 4 kap. 26 § ska beräknas,

20. hur informationen enligt 4 kap. 28 § ska presenteras,

21. kriterier för de finansiella tillgångar som medel i en värdepappersfond får placeras i enligt 5 kap. 1 § andra stycket första meningen,

22. vilka tekniker och instrument ett fondbolag får använda enligt 5 kap. 1 § tredje stycket samt villkor och gränser för sådan användning,

23. det system för riskhantering ett fondbolag ska ha enligt 5 kap. 2 § första och andra styckena,

24. kriterier för indexfonder enligt 5 kap. 7 §,

25. beräkning av exponeringar enligt 5 kap. 13 och 14 §§,

26. på vilket sätt underrättelsen till andelsägarna enligt 5 a kap. 7 § ska lämnas,

27. vilka fel och försummelser som ska rapporteras enligt 5 a kap. 18 §,

28. förutsättningar för överföring av finansiella instrument och förvaltning enligt 5 a kap. 37 och 46 §§,

29. vilka åtgärder ett fondbolag ska vidta för att uppfylla de krav som följer av bestämmelserna i 7 kap. 3 §,

30. vad informationen enligt 8 kap. 8 § ska innehålla, hur den ska utformas, på vilket sätt den ska tillhandahållas och vad som ska bifogas informationen,

31. på vilket språk de handlingar som ska lämnas tillsammans med ansökan enligt 8 kap. 19 § ska upprättas,

32. vilka upplysningar fondbolag, förvaltningsbolag, fondföretag samt förvaringsinstitut ska

lämna till Finansinspektionen enligt 10 kap. 2 § första stycket och när upplysningarna ska lämnas, och 32. sådana avgifter som avses i 10 kap. 11 §.

lämna till Finansinspektionen enligt 10 kap. 2 § första stycket och när upplysningarna ska lämnas, och 33. sådana avgifter som avses i 10 kap. 11 §.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 maj 2023.
 2. Ett fondbolag eller ett förvaltningsbolag som förvaltar en värdepappersfond och som vid utgången av april 2023 får tillämpa justerat försäljnings- och inlösenpris för fondandelarna ska få fortsätta att göra det fram till den 31 december 2023 eller, om en ansökan om ändring av fondbestämmelser som avser bestämmelserna i 4 kap. 8 § andra stycket 7 i den nya lydelsen dessförinnan har getts in, till dess att ansökan har prövats slutligt eller till den senare tidpunkt som Finansinspektionen bestämmer.

Härigenom föreskrivs att 15 kap. 2 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 kap.

2 §¹

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta för att uppfylla de krav som följer av 3 kap. 2 § tredje stycket,

2. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta om förvaltaren tar emot medel med redovisningsskyldighet enligt 3 kap. 2 a §,

3. vad en AIF-förvaltare ska iaktta för att uppfylla skyldigheterna i 4 kap. 2 § första stycket 4 och 3 § andra stycket och 5 kap. 5 § tredje stycket,

4. hur en AIF-förvaltare ska lämna uppgifter enligt 4 kap. 5 c § och 6 kap. 2 c § första stycket och hur den sonderande marknadsföringen ska dokumenteras enligt 4 kap. 5 b § första stycket 3 och 6 kap. 2 b § första stycket,

5. tillhandahållande av information om de uppgifter som utförs genom sådana funktioner som avses i 5 kap. 2 § andra stycket 4, 6 § första stycket och 11 § första stycket 1,

6. på vilket språk en AIF-förvaltare ska tillhandahålla funktionerna i 5 kap. 2 § andra stycket 4, 6 § första stycket och 11 § första stycket 1,

7. hur en AIF-förvaltare ska offentliggöra avsikten att upphöra med marknadsföring enligt 5 kap. 7 a § första stycket 2,

8. hur medel för distanskommunikation får användas när en AIF-förvaltare som efter en anmälan enligt 5 kap. 7 a § har upphört med marknadsföring i Sverige av andelar eller aktier i en alternativ investeringsfond ska tillhandahålla kvarvarande andels- eller aktieägare i fonden här i landet information enligt 5 kap. 7 c § första stycket,

9. vilka poster som får räknas in i startkapitalet och kapitalbasen enligt 7 kap. 1–4 §§,

10. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta för att uppfylla de krav som följer av 8 kap. 1 a §,

11. vilka uppgifter som ska ingå i en underrättelse enligt 8 kap. 14 § och i en ansökan om godkännande enligt 8 kap. 16 §, samt vilken information och vilka handlingar som samtidigt ska lämnas till Finansinspektionen,

12. en AIF-förvaltares ersättningsystem och vad förvaltaren ska iaktta för att uppfylla villkoren enligt 8 kap. 22 §,

13. hur uppgifter enligt 8 kap. 25 § första stycket ska lämnas,

14. vilka uppgifter som ska ingå i en informationsbroschyr enligt 10 kap. 1 § och 12 kap. 7 §,

¹ Senaste lydelse 2022:196.

15. vilka uppgifter som ska ingå i ett faktablad enligt 10 kap. 2 § och 12 kap. 8 §,
16. tillhandahållande av informationsbroschyr och faktablad enligt 10 kap. 3 §,
17. hur volatiliteten i skillnaden mellan fondens avkastning och jämförelseindexets avkastning enligt 10 kap. 14 § ska beräknas,
18. hur informationen enligt 10 kap. 16 § ska presenteras,
19. vilka uppgifter som ska ingå i underrättelser enligt 11 kap. 4, 5 och 7 §§ samt vilken information och vilka handlingar som samtidigt ska lämnas till Finansinspektionen,
20. vad AIF-förvaltaren ska iakt- 20. vad AIF-förvaltaren ska iakt-
ta för att uppfylla bestämmelserna i ta för att uppfylla bestämmelserna i
12 kap. 3 §, 12 kap. 3 och 5 §§,
21. innehåll i årsberättelser och halvårsredogörelser enligt 12 kap. 10 §,
22. kriterier för de finansiella tillgångar som medel i en specialfond får placeras i, vilka tekniker och instrument en AIF-förvaltare får använda samt villkor och gränser för sådan användning, det system för riskhantering som en AIF-förvaltare som förvaltar specialfonder ska ha och beräkning av exponering enligt 12 kap. 13 §,
23. på vilket sätt underrättelse ska lämnas, vilka fel och försummelser som ska rapporteras till Finansinspektionen samt förutsättningar för överföring av finansiella instrument och förvaltning enligt 12 kap. 14 §,
24. hur beräkning och redovisning av en specialfonds risknivå ska utföras enligt 12 kap. 15 §,
25. vilken information som ska lämnas till andelsägare, hur den ska utformas, på vilket sätt den ska tillhandahållas och vad som ska bifogas informationen enligt 12 kap. 16 §,
26. vad som vid förvaltning av specialfonder ska iaktas för att uppfylla skyldigheterna i 12 kap. 19 §,
27. vilka upplysningar AIF-förvaltare ska lämna till Finansinspektionen enligt 13 kap. 6 §,
28. avgifter enligt 13 kap. 15 §, samt
29. på vilket språk handlingar som avses i denna lag ska upprättas.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (2022:200) om
ändring i lagen (2021:109) om ändring i lagen
(2019:542) om ändring i lagen (2018:1798) om ändring
i lagen (2018:545) om ändring i lagen (2017:1148) om
ändring i lagen (2014:797) om ändring i lagen
(2013:561) om förvaltare av alternativa
investeringsfonder

Härigenom föreskrivs att 15 kap. 2 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder i stället för lydelsen enligt lagen (2022:200) om ändring i lagen (2021:109) om ändring i lagen (2019:542) om ändring i lagen (2018:1798) om ändring i lagen (2018:545) om ändring i lagen (2017:1148) om ändring i lagen (2014:797) om ändring i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2022:200

Föreslagen lydelse

15 kap.

2 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta för att uppfylla de krav som följer av 3 kap. 2 § tredje stycket,

2. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta om förvaltaren tar emot medel med redovisningsskyldighet enligt 3 kap. 2 a §,

3. vad en AIF-förvaltare ska iaktta för att uppfylla skyldigheterna i 4 kap. 2 § första stycket 4 och 8 § tredje stycket och 5 kap. 5 § tredje stycket,

4. hur en AIF-förvaltare ska lämna uppgifter enligt 4 kap. 5 c § och 6 kap. 2 c § första stycket och hur den sonderande marknadsföringen ska dokumenteras enligt 4 kap. 5 b § första stycket 3 och 6 kap. 2 b § första stycket,

5. tillhandahållande av information om de uppgifter som utförs genom sådana funktioner som avses i 5 kap. 2 § andra stycket 4, 6 § första stycket och 11 § första stycket 1,

6. på vilket språk en AIF-förvaltare ska tillhandahålla funktionerna i 5 kap. 2 § andra stycket 4, 6 § första stycket och 11 § första stycket 1,

7. hur en AIF-förvaltare ska offentliggöra avsikten att upphöra med marknadsföring enligt 5 kap. 7 a § första stycket 2,

8. hur medel för distanskommunikation får användas när en AIF-förvaltare som efter en anmälan enligt 5 kap. 7 a § har upphört med marknadsföring i Sverige av andelar eller aktier i en alternativ investeringsfond ska tillhandahålla kvarvarande andels- eller aktieägare i fonden här i landet information enligt 5 kap. 7 c § första stycket,

9. vilka poster som får räknas in i startkapitalet och kapitalbasen enligt 7 kap. 1–4 §§,

10. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta för att uppfylla de krav som följer av 8 kap. 1 a §,

11. vilka uppgifter som ska ingå i en underrättelse enligt 8 kap. 14 § och i en ansökan om godkännande enligt 8 kap. 16 §, samt vilken information och vilka handlingar som samtidigt ska lämnas till Finansinspektionen,
12. en AIF-förvaltares ersättningsystem och vad förvaltaren ska iaktta för att uppfylla villkoren enligt 8 kap. 22 §,
13. hur uppgifter enligt 8 kap. 25 § första stycket ska lämnas,
14. vilka uppgifter som ska ingå i en informationsbroschyr enligt 10 kap. 1 § och 12 kap. 7 §,
15. vilka uppgifter som ska ingå i ett faktablad enligt 10 kap. 2 § och 12 kap. 8 §,
16. tillhandahållande av informationsbroschyr och faktablad enligt 10 kap. 3 §,
17. hur volatiliteten i skillnaden mellan fondens avkastning och jämförelseindexets avkastning enligt 10 kap. 14 § ska beräknas,
18. hur informationen enligt 10 kap. 16 § ska presenteras,
19. vilka uppgifter som ska ingå i underrättelser enligt 11 kap. 4, 5 och 7 §§ samt vilken information och vilka handlingar som samtidigt ska lämnas till Finansinspektionen,
20. vad AIF-förvaltaren ska iakt- ta för att uppfylla bestämmelserna i 12 kap. 3 §,
20. vad AIF-förvaltaren ska iakt- ta för att uppfylla bestämmelserna i 12 kap. 3 och 5 §§,
21. innehåll i årsberättelser och halvårsredogörelser enligt 12 kap. 10 §,
22. kriterier för de finansiella tillgångar som medel i en specialfond får placeras i, vilka tekniker och instrument en AIF-förvaltare får använda samt villkor och gränser för sådan användning, det system för riskhantering som en AIF-förvaltare som förvaltar specialfonder ska ha och beräkning av exponeringar enligt 12 kap. 13 §,
23. på vilket sätt underrättelse ska lämnas, vilka fel och försummelser som ska rapporteras till Finansinspektionen samt förutsättningar för överföring av finansiella instrument och förvaltning enligt 12 kap. 14 §,
24. hur beräkning och redovisning av en specialfonds risknivå ska utföras enligt 12 kap. 15 §,
25. vilken information som ska lämnas till andelsägare, hur den ska utformas, på vilket sätt den ska tillhandahållas och vad som ska bifogas informationen enligt 12 kap. 16 §,
26. vad som vid förvaltning av specialfonder ska iaktas för att uppfylla skyldigheterna i 12 kap. 19 §,
27. vilka upplysningar AIF-förvaltare ska lämna till Finansinspektionen enligt 13 kap. 6 §,
28. avgifter enligt 13 kap. 15 §, samt
29. på vilket språk handlingar som avses i denna lag ska upprättas.

Förslag till lag om ändring i lagen (2022:201) om
ändring i lagen (2021:110) om ändring i lagen
(2019:543) om ändring i lagen (2018:1799) om ändring
i lagen (2018:546) om ändring i lagen (2017:1149) om
ändring i lagen (2014:798) om ändring i lagen
(2013:561) om förvaltare av alternativa
investeringsfonder

Härigenom föreskrivs att 15 kap. 2 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder i stället för lydelsen enligt lagen (2022:201) om ändring i lagen (2021:110) om ändring i lagen (2019:543) om ändring i lagen (2018:1799) om ändring i lagen (2018:546) om ändring i lagen (2017:1149) om ändring i lagen (2014:798) om ändring i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2022:201

Föreslagen lydelse

15 kap.

2 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta för att uppfylla de krav som följer av 3 kap. 2 § tredje stycket,

2. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta om förvaltaren tar emot medel med redovisningsskyldighet enligt 3 kap. 2 a §,

3. vad en AIF-förvaltare ska iaktta för att uppfylla skyldigheterna i 4 kap. 2 § första stycket 4,

4. hur en AIF-förvaltare ska lämna uppgifter enligt 4 kap. 5 c § och 6 kap. 2 c § första stycket och hur den sonderande marknadsföringen ska dokumenteras enligt 4 kap. 5 b § första stycket 3 och 6 kap. 2 b § första stycket,

5. tillhandahållande av information om de uppgifter som utförs genom sådana funktioner som avses i 5 kap. 2 § andra stycket 4, 6 § första stycket och 11 § första stycket 1,

6. på vilket språk en AIF-förvaltare ska tillhandahålla funktionerna i 5 kap. 2 § andra stycket 4, 6 § första stycket och 11 § första stycket 1,

7. hur en AIF-förvaltare ska offentliggöra avsikten att upphöra med marknadsföring enligt 5 kap. 7 a § första stycket 2,

8. hur medel för distanskommunikation får användas när en AIF-förvaltare som efter en anmälan enligt 5 kap. 7 a § har upphört med marknadsföring i Sverige av andelar eller aktier i en alternativ investeringsfond ska tillhandahålla kvarvarande andels- eller aktieägare i fonden här i landet information enligt 5 kap. 7 c § första stycket,

9. vilka poster som får räknas in i startkapitalet och kapitalbasen enligt 7 kap. 1–4 §§,

10. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta för att uppfylla de krav som följer av 8 kap. 1 a §,

11. vilka uppgifter som ska ingå i en underrättelse enligt 8 kap. 14 § och i en ansökan om godkännande enligt 8 kap. 16 §, samt vilken information och vilka handlingar som samtidigt ska lämnas till Finansinspektionen,
12. en AIF-förvaltares ersättningssystem och vad förvaltaren ska iaktta för att uppfylla villkoren enligt 8 kap. 22 §,
13. hur uppgifter enligt 8 kap. 25 § första stycket ska lämnas,
14. vilka uppgifter som ska ingå i en informationsbroschyr enligt 10 kap. 1 § och 12 kap. 7 §,
15. vilka uppgifter som ska ingå i ett faktablad enligt 10 kap. 2 § och 12 kap. 8 §,
16. tillhandahållande av informationsbroschyr och faktablad enligt 10 kap. 3 §,
17. hur volatiliteten i skillnaden mellan fondens avkastning och jämförelseindexets avkastning enligt 10 kap. 14 § ska beräknas,
18. hur informationen enligt 10 kap. 16 § ska presenteras,
19. vilka uppgifter som ska ingå i underrättelser enligt 11 kap. 4, 5 och 7 §§ samt vilken information och vilka handlingar som samtidigt ska lämnas till Finansinspektionen,
20. vad AIF-förvaltaren ska iaktta för att uppfylla bestämmelserna i 12 kap. 3 §,
20. vad AIF-förvaltaren ska iaktta för att uppfylla bestämmelserna i 12 kap. 3 och 5 §§,
21. innehåll i årsberättelser och halvårsredogörelser enligt 12 kap. 10 §,
22. kriterier för de finansiella tillgångar som medel i en specialfond får placeras i, vilka tekniker och instrument en AIF-förvaltare får använda samt villkor och gränser för sådan användning, det system för riskhantering som en AIF-förvaltare som förvaltar specialfonder ska ha och beräkning av exponeringar enligt 12 kap. 13 §,
23. på vilket sätt underrättelse ska lämnas, vilka fel och försummelser som ska rapporteras till Finansinspektionen samt förutsättningar för överföring av finansiella instrument och förvaltning enligt 12 kap. 14 §,
24. hur beräkning och redovisning av en specialfonds risknivå ska utföras enligt 12 kap. 15 §,
25. vilken information som ska lämnas till andelsägare, hur den ska utformas, på vilket sätt den ska tillhandahållas och vad som ska bifogas informationen enligt 12 kap. 16 §,
26. vad som vid förvaltning av specialfonder ska iaktas för att uppfylla skyldigheterna i 12 kap. 19 §,
27. vilka upplysningar AIF-förvaltare ska lämna till Finansinspektionen enligt 13 kap. 6 §,
28. avgifter enligt 13 kap. 15 §, samt
29. på vilket språk handlingar som avses i denna lag ska upprättas.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2022-12-22

Närvarande: Justitierådet Mahmut Baran, f.d. justitierådet Mari Andersson och justitierådet Stefan Reimer

Ett likviditetsverktyg för fonder

Enligt en lagrådsremiss den 8 december 2022 har regeringen (Finansdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
2. lag om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,
3. lag om ändring i lagen (2022:200) om ändring i lagen (2021:109) om ändring i lagen (2019:542) om ändring i lagen (2018:1798) om ändring i lagen (2018:545) om ändring i lagen (2017:1148) om ändring i lagen (2014:797) om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,
4. lag om ändring i lagen (2022:201) om ändring i lagen (2021:110) om ändring i lagen (2019:543) om ändring i lagen (2018:1799) om ändring i lagen (2018:546) om ändring i lagen (2017:1149) om ändring i lagen (2014:798) om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunnige Mårten Garnau.

Förslagen föranleder följande yttrande.

Allmänt

I remissen föreslås att bestämmelser om s.k. swing pricing ska införas i svensk rätt och att detta bör ske genom att ett justerat fondandelsvärde beräknas och används.

Det är lätt att förstå att användning av olika likviditetsverktyg (t.ex. swing pricing) i vissa fall kan behövas för att säkerställa fonders likviditet och skydda befintliga eller kvarvarande fondandelsägare vid stora nettoutflöden eller nettoutflöden som skapar oönskade transaktionskostnader eller värdeförändringar på tillgångar i fonden.

Det är emellertid utifrån beskrivningen i remissen svårt att tillgodogöra sig hur ett justerat fondandelsvärde närmare ska beräknas och hur detta i sin tur påverkar värdet av de befintliga eller kvarvarande andelsägarnas andelar. I remissen anges (s.19) att swing pricing går ut på att låta de fondandelsägare som orsakar kostnaderna genom inlösen eller köp av andelar bära dessa kostnader. Hur detta närmare ska ske framstår

emellertid som oklart och behöver bättre beskrivas i en kommande proposition.

Det är vidare svårt att förstå den egentliga skillnaden mellan användningen av ett justerat försäljnings- och inlösenpris, vilket redan är tillåtet enligt svensk rätt, och användningen av ett justerat fondandelsvärde, vilket enligt remissen inte är tillåtet enligt svensk rätt. Å ena sidan beskrivs det som två olika metoder. Men å andra sidan slås det fast i remissen (s. 27) – utifrån olika förekommande definitioner i internationella instrument – att det inte går att dra någon säker slutsats av om det är fråga om en eller två metoder. Dessutom påpekas att ett justerat fondandelsvärde och ett justerat försäljnings- och inlösenpris har samma effekt när det gäller det pris som en investerare kommer att få betala vid köp av fondandelar eller en andelsägare kommer att få betalt när andelar löses in. För att bättre kunna bedöma om det finns tillräckliga skäl att genom lag införa en möjlighet att justera fondandelsvärdet som likviditetsverktyg bör det därför i den fortsatta beredningen närmare belysas vilka fördelar detta medför i jämförelse med den redan tillåtna användningen av ett justerat försäljnings- och inlösenpris.

I ett särskilt delavsnitt¹ i remissens allmänmotivering behandlas det justerade fondandelsvärdets skatterättsliga och socialförsäkringsrättsliga konsekvenser. I vissa delar utgör redogörelsen en beskrivning av vad som – efter införandet av förslaget – skulle anses vara gällande rätt. Det finns dock även uttalanden som framstår som vad, enligt regeringen, bör vara gällande rätt. Det anges t.ex. beträffande beräkningen av förmögenheten vid prövningen av vissa socialförsäkringsförmåner att det justerade fondandelsvärdet bör utgöra underlag (se s. 32 f.).

Det remitterade förslaget innehåller inte några förslag till ändringar av författningar inom de nyssnämnda rättsområdena. De uttalanden som görs i delavsnittet i fråga utgör därför inte några vägledande förarbetsuttalanden. Dessa kan därför med fördel utgå.

Förslaget till lag om ändring i lagen om värdepappersfonder

4 kap. 10 b §

I paragrafen finns bestämmelser om förutsättningarna för ett fondbolag att, efter tillstånd av Finansinspektionen, få tillämpa en metod för att motverka att de befintliga eller kvarvarande fondandelsägarna påverkas negativt av transaktionskostnader som uppstår för en värdepappersfond vid betydande nettoflöden in i eller ut ur fonden.

Enligt andra stycket ska ett antal förutsättningar vara uppfyllda för att Finansinspektionen ska kunna lämna tillståndet. Ett av kraven är, enligt

¹ Delavsnittet Det justerade fondandelsvärdet bör utgöra underlag för vissa skatterättsliga och socialförsäkringsrättsliga beräkningar

punkten 1, att metoden innebär att ett justerat fondandelsvärde beräknas och används.

Prop. 2022/23:65
Bilaga 5

När det gäller nettoflöden anges alltså i första stycket att det justerade fondandelsvärdet ska beräknas om nettoflödet överstiger ett visst, av fondbolaget bestämt, tröskelvärde. Det innebär att det är obligatoriskt att beräkna det justerade fondandelsvärdet när nettoflödet överstiger det värdet. Det ska alltså göras oavsett omfattningen av den negativa påverkan det medför, dvs. även när det förorsakar transaktionskostnader i ringa omfattning.

Enligt Lagrådets mening är det av förenklings skull lämpligt att det även införs ett tröskelvärde så att transaktionskostnader i ringa omfattning inte medför att ett justerat fondandelsvärde beräknas.

För tillstånd krävs enligt andra stycket 1 att metoden innebär att ett justerat fondandelsvärde beräknas och används. Vidare framgår av förslaget till 13 kap. 1 § 16 att utformningen och tillämpningen av metoder för justerat fondandelsvärde ska bestämmas genom föreskrifter på lägre nivå. Rent språkligt innebär dessa två regleringar lästa tillsammans att metoderna enligt föreskrifter på lägre nivå ska avse utformningen och tillämpningen av metoden enligt föreskriften på högre nivå, dvs. enligt denna paragraf. Lagrådet anser att förutsättningen i andra stycket 1 i den nu aktuella paragrafen, dvs. förutsättningen att ”ett justerat fondandelsvärde” ska beräknas, bör arbetas in i första stycket.

I andra stycket 2 ställs ett krav på att fondbolaget har den organisation, de system och den kompetens som krävs för att tillämpa metoden. Av författningskommentaren kan utläsas att kravet avseende den organisatoriska förmågan hos fondbolaget avser beräkningen och användningen av den av bolaget valda metoden för det justerade fondandelsvärdet. Enligt Lagrådets mening bör detta komma till uttryck i lagtexten genom att ”tillämpa metoden” ersätts med ”beräkna och använda det justerade fondandelsvärdet”.

Mot bakgrund av det sagda förordar Lagrådet att paragrafen ges följande lydelse.

Ett fondbolag får efter tillstånd av Finansinspektionen tillämpa ett justerat fondandelsvärde för att motverka att de befintliga eller kvarvarande fondandelsägarna påverkas negativt av transaktionskostnader av mer än ringa omfattning som uppstår för en värdepappersfond vid betydande nettoflöden in i eller ut ur fonden.

Tillstånd får ges bara om

1. fondbolaget har den organisation, de system och den kompetens som krävs för att beräkna och använda det justerade fondandelsvärdet, och
2. det förfarande som fondbolaget tillämpar
 - a) är förenligt med fondandelsägarnas gemensamma intresse, och
 - b) ger betryggande möjligheter till insyn och kontroll.

Lagrådet noterar vidare att det i författningskommentaren till denna paragraf görs följande uttalande om vad fondbestämmelserna bör innehålla. ”I fondbestämmelserna bör det även anges när justerat fondandelsvärde används. När fondandelsvärdet justeras bör det justerade värdet användas framför allt vid beräkningen av försäljnings- och inlösenpriset för andelarna (8 § andra stycket 6) och när det offentliggörs (10 § femte stycket)”.

För det fall detta uttalande utgör en redogörelse av vad som kommer att anses utgöra gällande rätt i fråga om de bestämmelser det hänvisas till bör uttalandena formuleras om så att det klart framgår att det handlar om tolkning av dem.

Om avsikten däremot är att göra ett vägledande uttalande om hur bestämmelserna det hänvisas till ska tolkas – mot bakgrund av de föreslagna ändringarna i 4 kap. 8 § 7 respektive 10 § tredje stycket – bör det göras i anslutning till dessa ändringar. Detta förutsätter dock att uttalandet har täckning i lagtexten.

13 kap. 1 § 16

Enligt den föreslagna punkten får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om utformningen och tillämpningen av metoder för justerat fondandelsvärde enligt 4 kap. 10 b § och vilka krav ett fondbolag ska uppfylla när det använder en sådan metod.

Att föreskrifter på lägre nivå än lag kan meddelas beträffande utformningen av metoder för justerat fondandelsvärde – t.ex. beräkningsmodeller – torde inte ge upphov till betänkligheter.

När det gäller bemyndigandet att meddela föreskrifter avseende ”tillämpningen av metoder” kan det varken av lagtexten eller av författningskommentaren utläsas vad innebörden av en sådan föreskrift kan komma att bestå av. Lagrådet efterlyser ett klarläggande i detta avseende.

Det framgår vidare av den föreslagna lagtexten att bemyndigandet även omfattar föreskrifter om vilka krav ett fondbolag ska uppfylla när det använder en metod för justerat fondandelsvärde. Avsikten torde vara att det genom föreskrifter på lägre nivå ska ges en närmare konkretisering av kraven enligt den föreslagna 4 kap. 10 b §, med hänsyn till t.ex. olika beräkningsmodeller. Detta bör framgå av lagtexten eller klarläggas i författningskommentaren.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna punkten 2

I punkten regleras att fondbolag och förvaltningsföretag som förvaltar en värdepappersfond och som vid utgången av april 2023 får tillämpa justerat försäljnings- och inlösenpris för fondandelarna ska få fortsätta att göra det under en viss tid.

Av avsnitt 4.5 i lagrådsremissen framgår att fondbolag och förvaltningsföretag i dag får tillämpa sådana priser. De företag man vill träffa är dock de som vid utgången av april 2023 faktiskt tillämpar sådan prissättning. Lagrådet föreslår därför att bestämmelsen formuleras om så att endast sådana företag träffas av övergångsregeln.

Punkten är lång och svårläst. Lagrådet föreslår därför att den formuleras om och delas upp i strecksatser. Den kan då formuleras t.ex. på följande sätt.

2. Ett fondbolag eller ett förvaltningsbolag som förvaltar en värdepappersfond och som vid utgången av april 2023 tillämpar justerat försäljnings- och inlösenpris för fondandelarna får fortsätta att göra det - fram till den 31 december 2023, eller
- om en ansökan om ändring av fondbestämmelser som avser bestämmelserna i 4 kap. 8 § andra stycket 7 i den nya lydelsen har getts in före den 31 december 2023, till dess att ansökan har prövats slutligt eller till den senare tidpunkt som Finansinspektionen bestämmer.

Förslag till lag om ändring i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder

15 kap. 2 §

I paragrafen ges bemyndiganden till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter i frågor som regleras i vissa uppräknade bestämmelser i lagen. I remissen föreslås nu att punkten 20 ska utvidgas så att också 12 kap. 5 § ska omfattas. Den föreslås få följande lydelse.

20. vad AIF-förvaltaren ska iaktta för att uppfylla bestämmelserna i 12 kap. 3 och 5 §§,

I 12 kap. 5 § föreskrivs att för andelar i en specialfond och inlösen av sådana andelar ska 4 kap. 10–14 §§ lagen om värdepappersfonder tillämpas.

I författningskommentaren står att hänvisningen till 12 kap. 5 § innebär att det är möjligt att meddela föreskrifter även om utformningen och tillämpningen av metoder för justerat fondandelsvärde och om vilka krav en AIF-förvaltare ska uppfylla när den använder en sådan metod för en specialfond, t.ex. om hur beräkningsmodeller för swing pricing ska utformas och tillämpas. Det innebär att även de nya bestämmelserna i 4 kap. 10 och 10 b §§ i den lagen (som innehåller nya regler om justerat fondandelsvärde) tillämpas för specialfonder. I kommentaren står vidare att med stöd av bemyndigandet i denna punkt kan motsvarande föreskrifter meddelas som de som meddelas med stöd av bemyndigandet i 13 kap. 1 § 16 lagen om värdepappersfonder.

Det bemyndigande som föreslås i 13 kap. 1 § 16 lagen om värdepappersfonder är utformat så här.

utformningen och tillämpningen av metoder för justerat fondandelsvärde enligt 4 kap. 10 b § och vilka krav ett fondbolag ska uppfylla när det använder en sådan metod,

Lagrådet ifrågasätter om det önskade syftet uppnås med den föreslagna regleringen.

Den föreslagna punkten 20 innehåller inte något bemyndigande att meddela föreskrifter om utformningen och tillämpningen av metoder för justerat fondandelsvärde. Det innebär att bemyndigandet framstår som för snävt utformat.

Å andra sidan framstår det som för brett utformat när det hänvisas till vad AIF-förvaltaren ska iakttä för att uppfylla bestämmelserna i 12 kap. 5 §, som i sin tur hänvisar till 4 kap. 10–14 §§ lagen om värdepappersfonder. I lagen om värdepappersfonder finns inga bemyndiganden att meddela föreskrifter angående bestämmelserna i 4 kap. 10–14 §§ annat än den nu föreslagna regeln i 13 kap. 1 § 16 som hänvisar till 4 kap. 10 b §, se ovan – samt en nu inte aktuell bestämmelse om andelsklasser (4 kap. 10 § andra stycket 2).

I författningskommentaren finns inte någon förklaring till detta. Vad man synes vilja åstadkomma är att ett motsvarande bemyndigande som finns i 13 kap. 1 § 16 lagen om värdepappersfonder ska ges också i fråga om specialfonder. Det kan göras på olika sätt.

Det tydligaste sättet att reglera frågan torde vara att här i 15 kap. 2 § hänvisa direkt till 13 kap. 1 § 16 lagen om värdepappersfonder. Det bryter mönstret att bara hänvisa till bestämmelser i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder. Om man inte vill det får man formulera en ny hänvisning inom lagen, t.ex. en hänvisning till 12 kap. 5 § men med en begränsning till bestämmelsen i 4 kap. 10 b § lagen om värdepappersfonder. Dessutom måste det göras tydligt att bemyndigandet gäller också utformningen och tillämpningen av metoder för justerat fondandelsvärde.

Motsvarande gäller förslagen enligt 3 och 4 ovan.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 23 februari 2023

Närvarande: statsminister Kristersson, ordförande, och statsråden Billström, Ankarberg Johansson, Edholm, Jonson, Strömmer, Roswall, Forssmed, Forssell, Slottnér, M Persson, Wykman, Kullgren, Liljestrand, Brandberg, Bohlin, Carlson, Pourmokhtari

Föredragande: statsrådet Wykman

Regeringen beslutar proposition Ett likviditetsverktyg för fonder